

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 167. sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ára: 12 fillér

Tengelycsapatok a sztalingrádi kanyarban széles sávon átlépték a Dont

A rosztovi hídfőállást délfelé kiszélesítették - Erős német repülőalakulat sikerrel bombázta Birmingham-et - Az egyiptomi arcvonalon heves harcokban súlyos veszteséget szenvedett és visszavonult a brit hadsereg Franciaországban német csapatok megszállták az elkészült új erődöket

Amagyar honvédek szilárdan utasítják vissza a szovjet átkelési kísérleteit a Don folyón

A keleti határ eseményei egyre jobban bizonyítják, hogy a német támadásnak két fő iránya van. Az egyik Sztalingrád a Volgával és a másik dél felé a Kaukázus. Rosztov elfoglalása után határozott irányban indult tovább a Kaukázus térségében a német támadás és még a hétkilométeres moszrai Don torkolatvidék sem volt akadály. Több helységet, fontos vasúti csomópontot foglaltak el azóta a német gyors csapatok.

ADAZ KÜZDELEM

A Don kanyarban, a Volga környékbeli irányában igen fontos ez a vidék és minden erejükkel összeszedve védekeznek a Donnal a bolsevisták. Ez a keleti irányú előretörés igen nagyarányú esatárává szélesedhet ki és a Volga-vonal támadását jelenti. A német romboló repülőgépek a volgamenti támadást már három napja megkezdték. Uszalyokat, vontató gőzöket, olajszállító hajókat süllyesztenek el és ezzel Moszkvának legfontosabb utánpótlási vonalát zavarják. Megítuk már, hogy a Kaukázus felől a birodalomba vezető vasútvonalak támadásával csak a Volga maradt mint szállítási vonal, de már ez a vonal sem biztos. A keleti csata a német támadással 31 napja tart már és hozzávetőleges számítással 150-160.000 négyzetkilométeres terület elfoglalását eredményezte. Fontos iparvidékek, ásványi kincsek és katonai szempontból igen nagyjelentőségű pontok vannak ezen az újabban elfoglalt területen.

TIMOSZENKONAK AZ A TERVE,

hogy felszabadítsa az orosz fekete földet, gabonatarakat, rosszul sütt el, mert megtorpant a nagy erővel indult charkovi támadás és a német ellen-támadás már a Don-folyamon is átverte a győzelemre hangot, jól felszerelt orosz hadakat. Ilyen módon nemcsak a fekete földet, a gabonatarakat kerültek még nagyobb mértékben német kézre, hanem megnyitott az út a háború legfontosabb nyersanyagát: az olajkútakat felé is. A szárnytámadások, bekerítések után most már két támadási irányról beszélnek a német hadi-jelentések: a déli és a keleti irányról. A főerők itt működnek, más helyeken csak lekötik a szovjet erőket, hogy ne zavarhassák a főhadműveleteket.

VORONYEVS VIDÉKEN TART A TÁMADÁS

és a Don-folyón ismételt áttörést kíséreltek meg, de a magyar csapatok éberségén meghiúsult a tervük. Hiva-

tales német helyről cáfolták azokat a külföldi híreket, melyek szerint Voronyezs vidékén a szovjet csapatoknak sikerült hídfőket alkotni, Volchovnál sikeresen folytak az elhárító harcok.

NEGYVVENFOKOS RÖSSÉGBEN

támadtak erős csapatokkal az angolok az egyiptomi határon azon a negyvenkilométeres sávon, melyet Egyiptom zöld kapujának neveznek. Aki ezen a kapun átjut, annak már vízben gazdagabb területen, termékeny földön kell haladni és így könnyebben lehet meg Alexandriáig a még hátralévő 100 kilométert. Ettől a kaputól igyekeznek az angolok visszavonni a német és olasz csapatokat. Az angolok legutóbb 150 páncélos bevetésével indultak szembe az Alexandriáig futó műúton és betörték a német állásokba, de tovább nem tudták hasznosítani akciójukat, mert lezárták a betörés helyét és ellentámadással az arcvonalat ismét kiegyenesítették. Hullámzik

a harc Egyiptomban és a repülők is nagy munkát fejtenek ki.

JAPÁN ÉS AUSZTRÁLIAI KATONÁK harcban állanak már a Papua-földön a Port Moresby kikötőjéhez vezető úton. A japán repülők szakadatlanul támadják az Ausztrália szempontjából annyira fontos kikötőt és erődjét. Japán miniszterelnöke a napokban jelentette ki, hogy könnyörtelenek lesznek Ausztráliával szemben, ha továbbra is Anglia érdekét szolgálja. A szavakat most tett kövére, mint a hadi-jelentésekből olvashatjuk.

Nyugton napok óta repülőesetük vannak. Az angolok német városokat támadnak a németek pedig angol területek felé támadnak. Ezek a nyugtalanító rombolások főleg a polgári lakosságnak okoznak károkat, de nem befolyásolják nagyobb mértékben a háború sorsát eldőlt nagy szárazföldi küzdelmeket.

HADIJELENTÉSEK

A szovjet elleni arcvonal

Berlin, július 28. A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A német véderő főparancsnoksága közli: Keleten Rosztov mellett a Don-folyón átvívó hídfőt rohamal támadás útján dél felé erősen kiszélesítették. A várostól keletre a gyalogos és gépesített kütelékek széles sávon átkeltek a Donon és az ellenség ellenállásának megtörése után elértek Manies és Szal szakaszáig. A Don nagy kanyarában Kalacsól északnyugatra még állnak a harcok. Innen délre a német és szövélséges csapatok egész terjedelmében elérték a Don alsó folyását, illetőleg át is keltek rajta. Légi haderők heves támadásaival kiválóan vett részt a Rosztovtól délre kifejtett ellenséges ellenállás megtörésében. Tegnapi is éjjel-nappal támadták a szovjet hadtárvonalait, kompjait és légi támaszpontjait. Ennek során megsemmisítettünk nagyszámú vasúti szerelvényt, vasúti berendezést. Több volgai tengerhajót és 53 repülőgépet. Voronyezs környékén a szovjet rendkívül nagy ember- és anyagvesztés után tegnap egy helyi jellegű előretörésen kívül nem támadott. A közép arcvonalszakaszon megvert ellenséges csapatokat megsemmisítettünk meg, illetőleg fogtuk el. A volchovi arcvonalon kemény közelharc után

visszavertük az ellenség egy hídfő ellen intézett támadását.

Berlin, július 22. Híreket német helyről közlik: Külföldön elterjesztett olyan hírek, amelyek szerint a szovjetnek sikerült Voronyezs térségében a Dontól nyugatra hídfőket létesíteni, a német katonai körök a legnyomatékosabban kétségbevonják. Berlinben kijelentik, hogy az eszék pont az ellenkező az igaz. (MTL)

Légi harcok...

A Nagy-Britannia elleni harcban tegnap magános repülőgépeink Dél- és Közép-Anglia sok ipari és közlekedési célpontját támadták, az elmúlt éjszaka pedig erős német repülőalakulat bombázta Birmingham ipari gócpontot, valamint Közép- és Kelet-Anglia több más városának háborús berendezéseit. A pontos német bombák sok helyen vittek végtelen pusztítást és nagykiterjedésű tüzeket okoztak. Magános brit bombázók napközben katonailag eredménytelen zavaró támadást intéztek északnyugatnémetországi települések ellen. Három támadó gépet lelőtünk. (MTL)

Amsterdam, július 28. (Német TL) A brit hírszolgálat jelentése szerint az angol légügyi miniszterium közölte, hogy a német repülőgépek kedde- re virradó éjszaka tüzeket és károkat

okoztak Birmingham vidékén. Kéret keletkeztek még Midland más helységeiben és Kelet-Angliában is. A támadások messze kiterjedő területen egészen Nagy-Londonig terjedtek. (MTL) Az elmúlt éjszaka több mint 200 német harci repülőgép nehéz és legnehezebb méretű bombákkal és nagymennyiségű gyújtóbombával támadta Birminghamot.

Német csapatok kemény utcai harcban elfoglalták Olginszkaját

Berlin, július 28. (Német TL) A véderő főparancsnokságának közlése szerint egy német harci csoport Batalszk térségében kelet felé tört előre és hátról hátra vívott kemény utcai harcban elfoglalta a makedoni védelmezett Olginszkaja helységet. Ezzel egyidőben a német gyalogsági és páncélos kütelékek Rosztovtól keletre széles arcvonalon álltéltek a Dont, déli irányban nyomulva előre és a Sal-folyó átlépése után elérték Maniesot, a Don legutolsó nagy baloldali mellékfolyóját. A Don torkolatvidékének útján a légi erő 250 járművet semmisített meg. A nagy Don kanyarban Kalacsól délre és a hegyvidékektől északra az ellenség ellenállását megtörték és messzire visszavetették a bolsevistákat. (MTL)

A Don torkolatvidékét nem tudja tartani a Szovjet

Berlin, július 28. Híreket német helyről közlik: Berlini katonai körök kedden hangoztatták, hogy a Don torkolatvidékét Rosztov és Batalszk eleste után nem lehet tartani. (MTL)

London, július 28. (NST) A Sztalingrád melletti ütközet veszélyes fordulatot vett az oroszok részére. — jelentik az

FONTOS TUDNIVALÓK

Ma a 3201-3600 sorszámú új cukorjegyeket lehet igényelni.

A befizési enkorulmányok átvételének és kiváltásának végső határideje. (6.)

A sertésbőr fejteséről szóló rendelet módosítása. (7.)

Pénzügyminiszteri rendelet a pamuffonalak forgalmiadóváltásáról, illetve az idegen pénznemekben megállapított értékeknek az adózás szempontjából pengőértékre való átszámításáról. (8.)

TÖKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

Exchange Telegraph Moszkvából. Szimjanszk mellett a német páncélosok és gyalogosok két hídfőt foglaltak el a Don déli partvidékén. A német elő-

A honvéd seregetestek szilárdan biztosítják a mozgó hadműveletek sikerét

Jói értesült forrásból közli a Magyar Távirati Iroda:

Azok a negyszázados hadműveletek, amelyek az Ukrajnától keletre és délkeletre levő térségben folynak, mind szélesebb területekre terjednek ki. Ezek nemcsak megzavarták, hanem a jelek szerint teljes mértékben keresztülhúzták a szovjet hadvezetőség minden számítását s merőben új helyzetet teremtettek.

Számos egymástól elkülönült szovjet nadseregcsoport elválasztásán kívül közlekedés tekintetében is leküzdhetetlen problémák elé állították az ellenséget. Ezeknek a hadműveleteknek egyik jelentős tünete, hogy az egymástól elválasztott és részben bekerített szovjet erők haladéktalan felmorzsolása

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Róma, július 28. Az olasz főhadiszállás 791. számú közleménye: Az ellenség hétfőn az El Alameintól délre fekvő vidéken a Trento hadosztály és a 90. német hadosztály arcvonalszakaszán lezajlott heves harcokban súlyos veszteséget szenvedett, minden eredmény nélkül. Több mint ezer foglyot ejtettünk, legnagyobb részben ausztráliaiakat, 32 gépkocsit s kb. 30 páncélos járművet semmisítettünk meg. Az arcvonal déli szakaszán azokat az ellenséges páncélos csoportokat, amelyek megkísérelték állásaink megközelítését, tüzésünk jól célzott tűzéssel lőtte és visszavetette. A felderítő járőrök között lefolyt heves üsszeütközésekben a brit járőrök kénytelenek voltak visszavonulni. A tengely repülői bombázták és géppuskatűz alá vették az ellenséges csapatokat. A légi harcokban a német vadászok 9. a mi vadászaink egy repülőgépet lőttek le. A tehruki légvédelmi tüzéség eltalált

Az egyiptomi fronton visszavonultak a brit csapatok

Stockholm, július 28. A Reuter-Iroda kedden este közölte, hogy az egyiptomi arcvonal északi szakaszán a brit had-

Kairó angol parancsnoka sortűzet adatott a tüntető nőkre

Róma, július 28. A kairói asszonyok tüntetésekor az angol csapatok parancsnoka lövegtűzre fordult. Sortűz következtében többen meghaltak és számosan megsebesültek, jelenti a "Messagero" kedden. A jelentés beszámol még arról is, hogy Szudánban a "lázadó" meg-

Japán már lefektette a győzelem alapjait

A háború folytatásához szükséges nyersanyag rendelkezésre áll

Tokió, július 28. Suzuki altábornagy a nemzeti erők összefogásának népszerűsítése céljából rendezett mozgalom gyűlésén beszédet mondott. Bejelentette, hogy Nagykélet-Ázsiában már lefektették a győzelem alapjait. A háború folytatásához szükséges valamennyi nyersanyag az ország rendelkezésére áll a déli területekről. (MTI.)

Mint az ausztráliai főhadiszállás hivatalos közleménye jelenti, japán repülőket két ízben újból bombázták Port Darwint. (MTI.)

(NST) Az ausztráliai hadügyminiszter pénteken befejezte tíznapos szemléjét Észak ausztráliában és a Queensföldön. A sajtó képviselői előtt kijelentette a hadügyminiszter, hogy a védelmi berendezéseket állandóan tökéle-

nyomulás rettentés ereje minden orosz ellenállást véresen visszavert. Így 6-700 páncélosból álló német hadsereg és négy motorizált hadosztály Nisne-Tisriszkaját elérte és a Tisir-Don-torkolatnál harcok.

helyett a szövetségesek tovább fontos célok felé törnek előre távolabbi hadászati feladatok megoldása érdekében.

A magyar honvéd seregetestek — feladatuknak megfelelően — szilárdan biztosítják a mozgó hadműveletek sikerét s fölényesen utasítják vissza az ellenség nap-nap után megújuló vállalkozásait és átkelő kísérleteit a Donmentén.

Mindent egybevetve megállapítható, hogy a keleten küzdő szövetségesek támadó hadműveleteik negyedik hetében a várakozásokat felülmúló sikerekre tekinthetnek vissza s azoknak egész jelentősége s eredményei csak a hadjárat most folyó szakaszának befejezése után lesznek teljes mértékben értékelhetők.

egy harc repülőgépet, amely lezuhant. Haffar és Ta Venezia repülőterét bombáztuk, három földön álló repülőgépet felgyújtottunk. A kísérő vadászok két angol gépet eltaláltak. Mindkét gép lángolva lezuhant. A július 27-i légi vállalkozásukból két repülőgéplünk nem tért vissza. (MTI.)

A Führer főhadiszállásáról jelenti: Egyiptomban az ellenség éjszaka erős gyalogos és páncélos kötelékekkel megtámadta az el-Alameini német-olasz hadállásokat. Ellenállással visszavetítették az angolokat úgy, hogy ezer foglyot ejtettünk és 60 páncélos járművet megsemmisítettünk. Harci és zuhanó harc repülőgépek sikeresen avatkoztak bele a védelmi harcokba. Légi harcokban a német vadászgépek 9 angol gépet lőttek le saját veszteség nélkül. Másra szigetén a német repülőket szüntelenül tovább támadták a sziget légi támaszpontjait.

erők visszavonultak azokba az állásokba, amelyeket a múlt szerdán foglaltak el. (MTI.)

támadták főbőhelyűl az angol csapatokat. Az Amerikából érkezett szállítmány kirakásakor ort Szudánban súlyos robbanás történt. Valószínűleg lartják, hogy szabotázsselekmény okozta. Mosszulban ugyancsak megtámadták az angolokat.

tesítik. Utazásáról nagy megelégedéssel tért vissza, mert Ausztrália védelmébe vetett hite megerősödött.

Japán előnyomulás Port Moresby irányába

Az NST jelentése szerint a Papuában partraszállt japán csapatok megkezdtek az előnyomulást Port Moresby irányában. A Buna és Port Moresby közötti úton az ausztráliai és japán csapatok már megütköztek.

Buenos Aires, július 28. Mexikóban kiadott hivatalos jelentés szerint egy tengely lengeralttjáró Tempico közlelésben megtorpedózott és elsüllyesztett egy mexikói kereskedelmi hajót. (MTI.)

Hungária filmszínház

Ma már utoljára látható a lenyűgöző és sokhelyen izgalmas francia filmszínház: a

Rácsnélküli börtön

Előadások: d. u. 5, 7, 9-kor!
Híradó!

Német csapatok megszállták a 200 ezer szakmunkással két év alatt kiépített erődítményeket a La Manche csatorna partján

A franciaországi német főparancsnok szemléje

Berlin, július 28. A La Manche-csatorna északfranciaországi partján nagy kiterjedésben és mély tagozásban épített erődítményeket az elmúlt napokban szemlélte meg a franciaországi német főparancsnok műszaki tisztikara. A szóbanforgó erődítményeket a legkorszerűbben építették ki. Az építkezés már csaknem két éve folyik, 200000 szakmunkás foglalkoztatásával. Mint a szemle során megállapították, ezeket az erődítményeket, tankesapdákat és elzárókat — mint a többi erődítményeket — már javarészt elkészítették és a csapatok megszállták. A háború tapasztalatai alapján — mon-

dotta egy szakmérnök — elmondható, hogy a csatornamenti német erődök a maguk nemében a legkorszerűbbek és műszakilag a legtekélyesebbek. (MTI.)

Berlin, július 28. Német katonai részről szerelt értesülés alapján az északfranciaországi erődítési munkálatok méreteiről a következőket közlik: Két százezer szakmunkás bevonásával a Csatorna partján havonta félmillió köbméter vasbetont építettek be. Kerek százezer köbméter sziklafalat robbantottak és törtek át. A már több ezer erődítményhez most még kétszázalékos építettek a műszakilag a háborúban szerzett tapasztalatok teljes kihasználásával.

Az amerikaiak nem érik, miért viselnek háborút

Anglia súlyos teher az Egyesült Államoknak

Lourenzi Marques, július 28. A Stefani iroda tudósítója beszélgetést folytatott az Egyesült Államokból hazatérő japán újságírókkal, akik útjukat megszakították Lourenzi Marquesben. Mindenki beszél második arcvonalról, de ugyanakkor az egész amerikai közvélemény meg van győződve róla, hogy ilyen vállalkozás bukással végződhet. Egyébként is Amerika közvéleménye

tökéletesen zavarban van. Senki nem tudja megérteni, hogy az Egyesült Államok miért visel háborút. Az észak-amerikaiak nézete szerint Anglia súlyos terhet jelent az Egyesült Államoknak. Egy másik japán újságíró, aki Brazíliából utazik hazafelé, kijelentette: a braziliai nép többsége semmiféle ellenséges érzületet nem táplál a háromhatalmai nemzetekkel szemben. (MTI.)

A második arcvonal körül

(NTI) Mint a londoni "Daily Telegraph" jelenti Newyorkból, a brit gazdasági hadviselés kérdéseivel megbízott minisztérium egyik tisztviselője Newyorkba érkezve kijelentette, hogy Nagy-Britanniában nem úgy értelmezik a második arcvonalat, mint Amerikában. Angol felfogás szerint immár három arcvonalról lehet szó, mert hiszen — szerintük — az európai szárazföld légi bombázása már maga a második arcvonalat jelenti. (MTI.)

New-York, július 28. A szövetséges államférfiak és katonai szakértők konferenciáján, amelyeket a hét végén Londonban és Washingtonban tartottak ismét előtérbe állították a második arcvonal létesítésére vonatkozó találgatásokat. Hanson Baldwin, a New-York Times katonai szakértője azt írja, hogy a második arcvonal létesítése szempontjából tekintetbe kell venni az egész európai partvidéket, Norvégától Olaszországig.

Nehézségekbe ütközik a brit területen levő amerikai csapatok élemezése

Lisszabon, július 28. A londoni Daily Express megállapítja, hogy noha eddig csak kis északamerikai és kanadai seregek állnak brit területen, az ellátás nem csekély gondot okoz a kormánynak. A tengerentúli csapatokat jól kell élemezni, márpedig — miként a norfolki herceg nyíltan kijelentette — Anglia ellátása is nehézségbe ütközik. (MTI.)

Amsterdam, július 28. (NTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint a brit és amerikai kormány megegyezést kötöttek, amelynek értelmében a Nagybritanniában és Északírországban állomásozó amerikai csapatok felett a bűnügyi törvénykezést az amerikai haditörvénysek, nem pedig a brit bíróság végzi. (MTI.)

Rövid táviratok

Berlin, július 28. A véderőfőparancsnokság közlése szerint az amerikai partvizeken a német tengeralattjárók elsüllyesztettek egy közepes nagyságú amerikai kereskedelmi hajót. Az elsüllyesztés az Atlanti óceáni partoktól mintegy ötszáz mérföldnyire történt.

Athén, július 28. Chigi olasz követ a görög népjóléti miniszternek egymillió drachmát juttatott a szegénysorsú görög gyermekek támogatására. (MTI.)

Amsterdam, július 28. Mint az angol hírszolgálat jelenti, Londonban hivatalosan közölték, hogy Churchill nem szándékozik újabb nyilatkozatot tenni a hadihelyzetéről az alsóház elnapolása előtt. (MTI.)

Légiriadó Baselben

Basel, július 28. Mint hivatalosan közlik, a vasárnapra virradó éjszaka Baselben 2 óra 9 perctől 2 óra 47 percig légi riadó volt. Két ismeretlen nemzetiségű repülőgép rövid ideig svájci terület fölött szállt át Basel közelében.

A kórházi véradás díját megállapították

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter rendeletben állapította meg a hivatásos betegápolási állomány, illetőleg a kötelező betegbiztosítás intézetei érhere a közközházi ápolásban vett beteg részére véradóméltóság céljából a véradó személy díjazását, amennyiben azt nem ingyen ajánlották fel. A díjazás 10—100 köbem-ig 10 pengő, 101—200-ig 15, 201—300-ig 20, ennél több vér után pedig 30 P.

Munkaközvetítő központi bizottságot állítanak fel

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az egységes munkaerőgazdálkodás előmozdítása érdekében addig is, míg a munkaközvetítő szervek együttműködése intézményesen biztosítható, a földművelésügyi és iparügyi miniszter a munkaközvetítéssel kapcsolatos kérdésekben mozgósítási szempontból összhang elérése végett bizottságot alakított. A munkaközvetítő központi bizottságnak a feladata a munkaközvetítéssel kapcsolatos kérdésekben a javaslatokkal, a bizottság figyelemmel kíséri a munkapiac helyzetét, a bizottságnak két elnöke, két alelnöke és 13 tagja lesz.

— A földművelésügyi miniszter az Országos Erdészeti Egyesületet a fatermelői szakma egyedüli országos szabad érdekképviseleti szervének ismerte el és felruházta azzal a joggal, hogy mint az illető szakma egyedüli országos érdekképviseleti szerve lépjen fel és képviselje a szakmát érintő minden kérdés tárgyalásán, mint ilyen vegyen részt.

METEOR MOZGO műsora:

Ma szerdán és holnap este tíz órakor
5, 7, 9 órakor utoljára!

Csak felnőtteknek! Merész témájú
gyönyörű magyar film. Karády
Katalin, Nagy István, Bulla Elma
főszereplésével:

Kisértés

Apolló filmszínház

Ma utoljára:

Zárt tárgyalás

Holnaptól!

Erdélyi kastély

Az erdélyi magyarság küzdelmes
tárlata, az idegen elnyomatás alatt.
Páger Antal a főszerepben.

„Tisztultabb közfelfogás, gyűlölettől mentes magyar világ megteremtése a feladat!”

Kállay miniszterelnök nagyjelentőségű beszéde a Nemzetvédelmi Egyesületek országos vezetőségi értekezletén a magyar katona helytállásáról, a belső megingathatatlan egység kötelezettségéről, a nemzeti lélek rendjének megőrzéséről és minden magyar bekapcsolódásáról a közös munkában.

A vitézek, tűzharcosok és nemzetvédelmi keresztetek vezetői kedden délután az új városháza közgyűlési termében értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek a belső társadalmi megszervezés feladatait. Az értekezletnek különös jelentőséget adott az, hogy megjelent és felszólalt a miniszterelnök is, aki nagyobb beszédben vázolta a belső nemzetvédelmi feladatokat és rámutatott arra, hogy a nemzet minden tagjára e téren milyen kötelezettségek hárulnak.

Vitéz Igmándy-Hegyessy Géza elnök megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a nemzetvédelem magyar szempontból való irányítását, lényegében tehát nemzetnevelést jelent. Jelentheti ez azonban az egységes társadalom teljes erejének elszánt megnyilvánulását minden olyan alkalommal, amikor a nemzeti gondolat és a keresztény világábrázolás alapján felépült állami és társadalmi rendet bármely irányból veszély fenyegeti, vagy támadás éri. Ilyen veszélyt nyilvánulhat meg ma a kémkedés, szabotázs, rémhírterjesztés alakjában vagy egyéb olyan kishitű megnyilatkozásokban, amelyek az ország belső nyugalma, rendje és termelését megzavarhatják és így közvetve a nemzet létérdekét sértik, honvédségünk küzdőképességét csökkenthetik. Az ország belső biztonságát az államhatalom arra hivatott közbiztonsági szerveivel tartja fenn-e sorsdöntő időben. Szükséges hogy az egész hazafias társadalom megbízható támaszként álljon a kormányzat mellett, mert csak így válik lehetővé olyan szilárd belső arcvonal kialakítása amely a bármely irányból jövő felforgató kísérlettel szemben meg tud állni. Rendületlenül bízunk és hiszünk a végző győzelemben. Megbonthatatlan egységben és fegyelemben állunk a Kormányzó Ur Öfömlőssége és a Kormányzóhelyettes Ur Öfömlőssége, valamint a kormány mögött. Hazafias lelkesedéssel vállaljuk — fejezte be beszédét — azt a nemzetvédelmi szolgálatot, amelyre multunk kötelez.

A nagy tetszéssel fogadott szavak után Kállay Miklós miniszterelnök emlékedett szószárra és a következő beszédet mondotta:

A miniszterelnök beszéde

Vitézek, Tűzharcosok, Nemzetvédelmi Keresztetek!

Ma, amikor véreink egy része megint kint van a harcban, ma, amikor újra döbögnek az ágyúk, ma idehaza is szükség van a frontra, a TI frontokra. 1918-ról beszélt az elnök úr. Igaz, tudjuk, sokszor elmondottuk már: veretlenül jött vissza akkor a magyar hadsereg, de itthon egy megvert országot talált, amelyet önmaga hűlen fia állított a szegénypadra. Ti, az akkori hadsereg hazatérő tagjai, olyan bomlás tüneteit találtátok itthon, amelyben nem is tudtátok hírtelen feltalálni magotokat, mert sajnos akkor nem lehetett megteremteni az alapjait egy maihoz hasonló szövetségnek, amelynek szükségességét azonban ma már annál nyugodtabb itélettel és elhatározással látjuk.

Ma is front van. Tudom, mindannyian bizalommal tudjuk és hisszük, hogy a magyar katona meg fogja állni ott kint, a fronton a helyét. (Viharos éljenzés és taps). De nekünk minden egyebekben felül az is kötelezettségünk velük szemben, hogyha visszatérnek, egységben összeforva egynek találják azt az országot. (Helyeslés, taps). Ezért vagyunk, ezért kell ez a szövetség. Szövetség kell, hogy Magyarország rendje megingathatatlan legyen. Nem karhatalomra gondolok. Kerülhet arra is sor. De van ennél fontosabb, lényegesebb megelőzése annak, hogy karhatalmi intézkedésekre legyen szükség az országban.

A legnagyobb feladat, ami reátok vár, a legnagyobb kötelesség, amelyet ma teljesíteni kell ebben az országban: megőrizni a nemzet lélkének rendjét. Mert ha ez meg van, ha nem borul el a nemzet lelke, ha nem inog meg, hanem olyan marad, mint a tiétek, ha erre tudtok vigyázni, elvégeztétek a nagy munkát, ami reátok még vár.

Sajnos, van a magyar társadalomnak egy rétege. — Hála Istennek vékony és átlátszó — amely létét hamis hírek terjesztésére, a hazugságra, a gyűlöletre, a destruílásra alapozza.

Ezek a lelkek rendjének legnagyobb ellenségei. Ezeknek nincs helyük közöttünk és nincs helye a mások, a mi, az ország dolgába való beleszólásra sem. Ezekkel szemben alkotunk mi frontot, ezekkel kell szembe fordulnunk, mert különben nem tudjuk a nemzetet a maga tisztaságában megőrizni, nem tudunk tisztultabb lételetet teremteni.

Tisztultabb magyar közfelfogás, tisztább lelki, aljasságtól és irigységtől, rágalmozástól és gyűlölettől mentes magyar világ, amelynek urai, ellenőrzői irányítói, jutalmazói és büntetői egyaránt ma magunk vagyunk. Ezt megteremteni, ehhez közelebb jutni lelkünkben — ez a feladata ennek a szövetségnek is.

Számotok jóval több százezernél, de ez mind kevés, egy nemzet kell ennek a feladatnak a teljesítésére. Nem maradhatunk tehát zárt testület, a ti lelketeknek, hiteteknek, akaratotoknak át kell járnia fiainkat, a jövő generációt, azokat, akik utánunk kell, hogy a nemzeti munka sorompóiba lépjenek, akikre a nemzet jövője hárul.

A miniszterelnök beszédét többször megszakította a tetszésnyilvánítás. Igmándy-Hegyessy Géza elnök zárószavával és a Himnusz éneklésével ért véget a gyűlés, mely a következő táviratot intézte a Kormányzó Urhoz:

„A Nemzetvédelmi Rend, a Tűzharcos Szövetség és a Nemzetvédelmi Keresztetek Nemzetvédelmi Egyesülésének Országos Vezetőségi Értekezlete, amelyet a miniszterelnök úr magas megjelenésével kitüntetett, rendíthetetlen hűséggel és mély hódolattal köszönti Főmlősségodat. Az első vonalban ma helyettünk fiaink küzdenek a hagyományos vitézséggel, de mi részt kérünk ismét az emberiség eme nagy harcából. Hódolattal felajánljuk szolgálatainkat a belső rend, nyugalom és családi fűhely védelmére. Várjuk Főmlősségod parancsait!”

Az értekezlet a Kormányzóhelyettes Urhoz szintén táviratot intézett, az alábbi szöveggel:

„A Vitézi Rend, a Tűzharcos Szövetség és a Nemzetvédelmi Keresztetek Nemzetvédelmi Egyesülése Országos Vezetőségi Értekezletének megbízásából mély hódolattal köszöntjük Főmlősségű Kormányzóhelyettes Urat, aki az évszázados családi hagyományhoz híven példátlan áldozatkészséggel és hősiességgel a legelső vonalban küzd egy boldogabb Magyarországot. A magyarok Istene védje és segítse Főmlősségodat!”

Hogy gondolkodjunk a magyar ifjúság?

— Ez is egyike tehát feladataitoknak a kapcsolat, az átmenet és a megértés megteremtése a generációk között. A magyar fiatalok kell, hogy úgy gondolkodjanak, mint a vitézek, tűzharcosok, nemzetvédelmi keresztetek, e hatalmas tábor jelöltjének kell, hogy érezze magát mindenki. Ezt kérem tőletek programnak, célkitűzésnek, ezt terjesztetek és ezt vigyétek keresztül erős akaratral.

Baráti kézsorítással hívjátok mindenkit...

— Katonánk ma kint a fronton győztes harcokban vesznek részt. Nem tudom megmondani minden egyes embernek, hogy odakint is Magyarországot, a jobb magyar jövőért, vágyaink, céljaink, igazságaink beteljesüléséért és a maga kis otthonáért harcol. Nem tudom ezt mindenkinek megmondani s éppen azért kell vigyázni a belső front itthoni rendjére és tisztaságára, hogy a visszatérő katona győződjék meg róla: mi és ti, vezetők, tudtátok, miért kellett neki odakint szenvedni, azért, mert az ország határait kellett védeni minden irányban. És a jogot ahhoz, hogy ezt a hazát mindenki elismerje, az a katona szerzi meg, aki most előrenyomul valahol a Don partján. (A jelenlevők lelkesen ünneplik a magyar honvédséget).

Feladat az is, hogy baráti kézsorítással hívjátok mindenkit segítségül munkátokhoz. Mert mi mindenképpen akarunk kapcsolni ebbe a munkába. Ez a szervezkedés senki ellen nem irányul és nincs különleges feladata, de mindenki ellen feltámad, aki a nemzet egységét meg akarja bontani és mindenki szemben találja magát vele, aki külön-

leges, nem egyetemes nemzeti célokra tör.

Nem kijárással, hanem kötelességteljesítéssel...

— Jogunk pedig az, hogy a magyar életet mi szabjuk meg ebben az országban. A mindennapi élet kereteire is gondolok itt. A megtisztult közéletben lehet csak az egyes és az egyesek kérdését helyesen és igazságosan elintézni. Jogot szerezni nem protekcióval, hanem a kötelességteljesítő magyar ember jussával, megélhetést, jó megélhetést minden érdemes magyarnak nem kijárással — hanem, mert az minden magyarnak kijár.

A felsőház megkezdte a milliárdos mezőgazdaság-fejlesztő javaslat tárgyalását

A felsőház ülésén Széchenyi Bertalan gróf elnök elparentálta Ragályi Balassa Ferenc báró felsőházi tagot és Szinyei Merse István volt felsőházi tagot. Ezután megkezdtek a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Somsich László gróf a termelés biztosítását és lehető fokozását a legfontosabb kérdésnek mondta. A termelés fokozását szolgálja a helyes árpolitikai és. Hangoztatta, hogy a háború után a szemes termények termeléséről is bizonyos mértékben az ipari növények termelésére kell áttérni. Igen nagy szerep vár a háború után az állattenyésztésre is. A magyar gazdák nevében kijelentette, hogy átérzik és mulhatalanul teljesítik a termelés terén rájuk háruló hazafias kötelességüket. A javaslatot elfogadja.

Purgly Emil kérte, a belvizek levezetésének egységes terv szerint való megoldását. Az irányított gazdálkodásra vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatban szerinte nem lehet központilag előírni, hogy egyes gazdák milyen termelésre rendezkedjenek be. E téren feltétlenül szükség van a helyi ismeretekre. A javaslatot elfogadja.

Groffits Gábor szerint a javaslat rendelkezését csak akkor lehet megvalósítani, ha megfelelő szakemberekkel rendelkezünk. Részletesen foglalkozott a

A pénzügyminiszter rendeletét adott ki

a pamutfonalak forgalmiadóváltásának alapjául szolgáló áttekintő értékek megállapítása tárgyában.

Ugyancsak rendeletet adott ki az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek, illetékeknek, továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámításáról. (MTI)

— ooxoo —

Vitéz Lukács Béla miniszter Sepsiszentgyörgyön

Sepsiszentgyörgyi jelentés szerint vitéz Lukács Béla tárcanélküli miniszter hétfőn délután odaérkezett és résztvett az Erdélyi Párt értekezletén.

— ooxoo —

Sarkalási és foltozási anyagot kérnek a cipészek

A Magyar Bőrkereskedők Országos Szövetsége beadványban kérte a Lábelleni Központot, hogy a piros színű cipőutalványok forgalmát kapcsolják egybe a bőrhulladékok megfelelő arányú kispárosok sarkalási és talpfoltozási munkák elvégzéséhez megfelelő anyagot kaphassanak.

A Lábelleni Központ foglalkozott ezzel a javaslattal és — mint szakkörökben hangoztatják, — ha nem is fogják a piros utalványokhoz kötni a bőrhulladékok forgalmát, a kérdést közmegelőgésre intézik el.

Szakemberek mindkét megoldást helyesen tartanak, mert ezzel biztosítani lehetne a lábelleni kispárosok részére a cipőjavítási célokra felhasználható bőrhulladékokat.

— ooxoo —

Róma, július 28. Hír szerint Wilkie, Roosevelt elnök megbízásából Indiába utazik. Utjának célja, hogy modus vivendi találjon az indiaiak s az angolok között felmerült ellentétben. (MTI)

— A mindennap problémája, élete, a munka tisztaságának, az élet tisztaságának figyelemmel kísérése — ez is a ti jogotok. Feladatotok, hogy a jövő nemzedéke ugyanazt a gondolatot és ügyet képviselje, amit ti: feladatotok öröködni azon hogy a szegényteljes, miútt meg ne ismétlődjék, hogy eljőjön a dicsőséges magyar jövő. Feladatotok ez, mert hitet, töretlen reményt s akaratot képviseltek ebben az országban. Ennek a szolgálatára jelentkezem most itt, előtettek, ennek szolgálatára állók a nemzet rendelkezésére, hogy teljesítssem utasítását.

mezőgazdasági szakoktatás kérdésével. Arra kérte a kormányt, tegye lehetővé, hogy a gazdasági főiskolákon szerzett oklevelekkel rendelkező mezőgazdasági szakemberek legalább a szakminiszteriumokban a foglalkozási karba bekapcsolódhassanak. A törvényjavaslat végrehajtásánál gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező gazdákra illetve okleveles gazdákra kell bízni az irányítást. A munkamorál biztosítására erőfeszítésszerű szabályokat sürgetett. A javaslatot elfogadja.

Bittera Miklós örömmel üdvözi a javaslatot, miután az hatalmas lépéssel kívánja előbbrevinni a magyar mezőgazdaság ügyét. A termelési kérdéssel, a propaganda fontosságával, a növény- és vetőmagtermelési mezőgazdasági szempontból való jelentőségével foglalkozott. Rámutatott arra, hogy a talajjavítás és talajművelés terén igen messzemenő intézkedéseket tartalmaz a javaslat és nagy reményekkel nézhetünk az e téren elérhető eredmények elé. Beszéde végén a mezőgazdasági szakoktatásról szólt. A javaslatot a Ház által megszavazott szövegben fogadta el.

A felsőház holnap délelőtt 10 órakor tartja legközelebbi ülését és azon folytatja a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. (MTI)

Képviselőházi bizottsági ülés

A képviselőház földművelésügyi, közgazdasági, közlekedésügyi, valamint pénzügyi bizottsága július 30-án, esütőfőként délelőtt a képviselőház ülése után ülést tart. Az ülésen tárgyalás alá veszik a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslathoz a felsőház által elfogadott módosításokat.

Ujabb légiriadó Londonban

London, július 28. Hétfőn a kora reggeli órákban légiriadó volt Londonban. A léghajrító útegek működésbe léptek. Midland ellen légitámadást intéző német repülőek eddigi legerősebb ilyen vállalkozása volt Anglia felett.

Pánamerikai légió felállítását tervezik

Berlin, július 28. Az Egyesült Államokban jelenleg azt a gondolatot terjeszti, hogy pánamerikai légiót kell felállítani, amelyet majd a tengelyhatalmak elleni harcban használnak fel.

— A bolgár kormány elhatározta, hogy követséget állít fel Lisszabonban.

Magasépítészetben jártas

felsőipariskolát végzett egyének kik magasépítési munkákat, ellenőrzéseket, leszámolásokat önállóan végzik pályázati feltételek közlése mellett ajánlataikat alulírott hivatalhoz nyújtásuk be.

Államépítészeti Hivatal Nagyvárad

A katolikus egyházközségi képviselőtestület elbúcsúzott dr. Lindenberger Jánostól

Dr. Scheffler János püspök levele és Dr. Bánáss László és P. Kiss Szaléz üdvözlése

Tegnap délután a római katolikus egyházközség képviselőtestületének ülésén búcsúztatták dr. Lindenberger János prépost-plébánost, nagyváradi kanonokot, az egyházközség 24 éven át volt vezetőjét és egyben üdvözölték a megjelent két új plébánost, dr. Bánáss László, a Szent Anna plébánia vezetésével megbízott c. kanonokot és P. Kiss Szaléz ferences atyát, a nyilastelepi Szent István plébánia vezetőjét.

Dr. Lindenberger János mutatta be az egyházközségi képviselőtestületnek a két kitűnő egyházi férfit, akiket a tagok lelkesen megéljenztek.

Ezután a prépost-plébános felolvasta dr. Scheffler János szatmári püspök, nagyváradi egyházmegyei apostoli adminisztrátor hozzáintézett iratát, az abhoz mellékelte latinnyelvű dekrétumot a debreceni egyházközség három részre osztásáról. A püspök levelében örömmel állapítja meg, hogy a debreceni hívek megértéssel fogadták a szükséges reformot és történelmi jelentőségűnek nevezi a három részre osztást. A püspöki levél a két új plébánia anyagi biztosításáról is szól. A debreceni préposti uradalom kétfelé osztását rendeli el, ez tudvalevőleg Furta község közelében van s 2825 katasztrális hold. A jövedelem felét a Szent Anna plébánia, a másik felének egyik felét a Szent István, a másikat a Szent László plébánia kapja.

Hivatalosan megkerestem a domonkos- és ferencesrend magyarországi tartományfőnökeit — folytatta a püspöki levél. — hogy telepedjenek le Debrecenben, templommal és rendházzal. A létesített plébániák a letelepedés után teljes jogon a rendházhoz csatoltatnak. A rendház és plébánia a rend tulajdonosa lesz, rendház, plébánia és templom építése a rendek gondja. De ehhez a város támogatását (ingyen telek stb.) valamint az egyházközség önkéntes megajánlását kéri a püspök.

Az egyházközség egyelőre egységes maradjon s csak mikor a körülmények megengedik, történik meg a három részre osztás a gyakorlatban is. A javadalmak tekintetében az egyházközség által megajánlott bavi 1000 pengő felnegyed-negyed arányban fog megosztani a 3 plébánia között. A prépositi javadalom megosztását egy háromtagú bizottság fogja végezni, amely a prépostból és a rendházak egy-egy megbízottjából fog állni.

A szerzetesrendek még az ősz folyamán meg fogják kezdeni munkájukat. Ezekülán dr. Lindenberger János felolvasta a püspöki levélhez csatolt dekrétum magyar szövegét. A dekrétum a mellékelt térképpel együtt pontosan és az általunk már ismertegett módon osztja meg Debrecen katolikus híveit. A megosztás végrehajtásával dr. Schiffer Bertó püspöki vikáriust bízta meg a püspök.

Dr. Lindenberger János a maga részéről hangoztatta, hogy a megosztás arányosan történik. A Szent Anna plébánia híveinek száma 12.000 körül, a másik kettőé 6—8000 körül lesz. Bejelentette, hogy a város vezetőit is megkeresik s ez valószínűleg méltányossági alapra fog helyezkedni.

Az egyházközségi képviselőtestület ezután a két új plébánia javára még évi hater ezer pengőt ajánlott meg a lakáskiadásokra. Ferenczy Károly pénztárnok hozzászólt a megajánláshoz és a takarékoságot hangoztatta.

Dr. Lindenberger János emelkedett ezután szólásra. Meghatott szavakkal mondott köszönetet a sok jócélú és támogatóért, amit az egyházközségi képviselőtestület irányában tanúsított.

Ruffy-Varga Kálmán világi elnök mondott ezután köszönetet a távozó dr.

Vedres dűlőben 4 hold prima föld eladó Varga utca 15. sz.

dekrétuma a plébániamegosztásról — Kiss Szaléz üdvözlése

Lindenberger Jánosnak. Ezután Csernits Gáspár a polgári iskola, Gáspár István az elemi iskola tanestülete, Kummergruber Emil a Katolikus Otthon nevében vett búcsút a távozó főpaptól.

Bánáss László dr., a plébánia új vezetője búcsúzott ezután az elődől. Felévevén emléket, amelyek dr. Lindenberger Jánoshoz fűzők s költői szavakkal rajzolta meg dr. Lin-

Egyetlen nap tíz ellenséges erőd

(M. kir. I. honvéd haditudósító század közlése. — Ferenc Gyárfás hdp. örm.)

Vihar előtti esend ül a tájon. Csak a helyzettel ismerős, gyakorlott szemlétja: jól felszerelt honvédek: árkások kúsznak szemképrázató fűrge mozdulattal néhány lépést előre, majd »lapítanak... Az ellenségnek semmit sem szabad észrevennie ebből a támadást gondosan előkészítő munkából.

Az ostromfelszereléssel ellátott egy parancsnok s négy főből álló és gyalogsági félrajokkal megerősített árkászjárőrök fekvő matrának. Idegfelesztő pillanatok következnek.

Eldördül az első ágyulövés.

Nyomban utána a második, harmadik. Bőmből a vidék. Remeg a föld. Az ellenséges oldalon házmagasnyira emelkedik a föld. Ebben a pokoli hangjátékokban dobják el az árkászjárőrök aknakereső körtéjükét, aknafelszedő kam-pójukat. Nyújtott töltet kerül a többsoros drótkadály alá. Néhány másodperc s már robbannak a »körtérek», vagy »horogra» kerül aknák. Most már az ellenség is tudja, miről van szó, minden rendelkezésre álló lüzertől a műszaki zarái elé helyez. A mieink azonban erre is fel vannak, hogyne volnának készülve. Aknavető, nehézpuska, helyenként — bunkerek ellen — páncéltörő, géppuska és golyószóró egészíti ki a tüzérség romboló tüzét...

A megerősített árkászjárőrök szemképrázató gyorsasággal tovább küzdik előre magukat. Ötszáz méteres szélességben piros-fehér zászlók jelzik a műszaki zarakon nyitott kapukat. A gyalogság ülja szabad.

Az árkász azonban nem fejezte be feladatát. Ő az él hegye. Tovább küzd magát.

Az egyik járőr Nagy Ferenc tizedes vezet. Komáromi gyerek. Második évét szolgálja. Hirtelen meglepetés éri. A rozból tüzet kap. Őt orosz golyószóróval és puskával tüzel. »Hore ruki!», fel a kezekkel! — hangzik a figyelmeztetés s a következő pillanatban repül a kézigránát. Itt nem lehet sokat jótovázni! A vezető személyes példamutatásától függ majdnem minden. Egyszerre öt kézigránát robbant a szovjetoroszok között. Nyomban szökés... Három orosz mozdulatlanul fekszik. Kétlen a mély futóárok kanyarulatában tüntek el... Nagy tizedes járőre tör tovább előre, miközben minden talpalatnyi helyet átvizsgál. Egyetlen aknának sem szabad maradnia. Nehéz és felelősségteljes munka ez. Az oroszok összesen 16 féle hurokhúzó és laposó aknát használnak. Egy mozdulat, egy lépés emberéletet követelhet, ha az árkász nem lelkiismeretesen végzi munkáját.

Zivégésre, susogásra figyel föl a járőr. A hajnali szürkületben lágra nyilva kutatnak a szemek. Félperc is eltelik, amíg a mieink felfedezik: a zubbonyukra sást, fűvel tüzeltek az oroszok s így teljesen a terephez alkalmazkodva — rajtaütési céllal küsztek a járőr elé. Össztüzet kaptak. Hármann felemeltek a kezüket. Az első orosz foglyokat kúszva kísérik hátrafelé...

A meglepett muszkák szó nélkül emelték magasba a kezüket... Béke-sen kullogtak a magyarok közé. Kenyért majszoltak. Valamelyik komáromi környéki fiú nyomta a kezükbe: Ne éheztek, mint otthon... Nyers Gyula kis csoportja is kúszva közelítette meg az előtte levő bunkert. Kézigránáttal

denberger János alakját, mint papi ideált, mint modern apostolt, aki utána megy a legszegényebb hívőnek s mint embert, akiben a szív szívre talál. Igéretet tett, hogy őt fogja példaképének venni. Debrecenben minden előre fog menni az ő mesgyéjén, az ő szándékai szerint — mondotta dr. Bánáss László.

Dr. Lindenberger János még egyszer megköszönte a megnyilatkozó szeretetet s Isten áldását kérte a képviselőtestület minden tagjára.

Az ülés után sorban egyenként elbúcsúzott a képviselőtestületi tagoktól a szeretett főpap, akitől megindultan vett búcsút mindenki.

füstölték ki az oroszokat. Elsőnek a parancsnok ugrik a még füstlő kiserődbe. Már senki sincs benne. A vörösek a kézigránát üdvözölő hangjára kámforra változtak... Kilométerekre rohanhat itt előre az ék...

Gyors ütemben nyomulnak előre a járőrök s nyomukban a gyalogság végez tökéletes felgöngyöltő és tisztító munkát... Az árkász gyalogság nélkül, a gyalogság árkász nélkül nem érhet el gyors és jó eredményt. Az alakulatok és fegyvernek tökéletes összhangja hozza meg a sikert.

Az ötödik előnyomuló sávbán Murencsák Vilmos örvetelő járőre halad az élen. Murencsák örvetelő vágja az első kézigránát a bunker lőrésébe, majd utasítására az egyik szláv be-

Ismeretlen részletek Debrecen multjából

Rendkívül érdekes adatokat kutatott ki és dolgozott fel Giday Kálmán „Debrecen földrajza a XIX. század közepén” címmel. Ebből a munkából néhány szemelvényt közlünk, bizonyosan sokan érdeklődéssel olvassák.

Debrecen civistársadalma abban az időben nem volt igaz földműves, ha földbirtokkal rendelkezett is, mert jórészt iparral és kereskedelemmel foglalkozott.

A város közlekedési helyzetéről azt írja, hogy a tokaji útvonalon nagy ereforgalom bonyolódott le a Felvidék és Debrecen gazdasági tere között. Mikor azonban a Felvidék Pest felé fordította arcát, ez az útvonal vesztett jelentőségéből.

Az erdélyi forgalom az árterek szabályozása után Karcag—Püspökladány—Nagyvárad útvonalon bonyolódott le. Az Erdély felé Pestről jövő forgalom elvasztása különösen a vasút kiépítése után rendkívül káros hatással volt Debrecen gazdasági életére és méltán panaszkodik az akkori újság: „Az említett vasutak alakja miatt maholnap a világra felestelegessé válunk”. Persze ezek az útvonalak közvetlenek voltak, csak Nagyvárad előtt volt közevet a mult század közepén. Sár idején az utas elakadt, vagy a nyirsgéi homok fúvások területén, legelőknél eltévedt. Kissé le-nézőleg ír Beudant francia geológus 1818-ban a Debrecen környéki viszonyokról: „Debrecen környéke természetlen pusztaság, ahol nyáron megsül az ember, télen eltemeti a hó, csak az éjszaktát várja az utas örömmel. Akkor mindenütt megelevenedni látszik, a csendet vízimadarak rikoltása veri fel s csakhamar nagyszámban gyulnak ki a tüzek, melyeket a pusztában alvó pásztorok és fuvarosok raknak”.

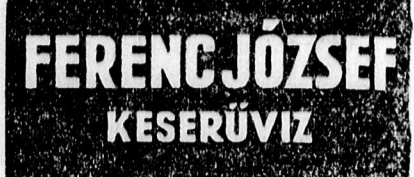
Később a közlekedés politika Pest felé irányította az egész ország forgalmát és a vasúthálózatot. 1857-ben nyílt meg a szolnoki vonal Debrecen felé, majd Debrecenből a Kassa felé vezető út, de ugyanakkor épült meg a Debrecenre serehmes Püspökladány—Nagyvárad vasútvonal is.

A gyors szállítási lehetőségek következtében a vásárok jelentőségének csökkenése mutatkozott meg legelőször is Debrecenben.

Debrecen régi szellemi és gazdasági vonás-területe így alakult át a vasút következtében s vesztette el Debrecen, mint önálló tiszántúli központ a jelentőségét.

A népesedési viszonyok is nagyon érdekesek.

1787-ben 29.112 a lakosság száma — írja Giday — és Debrecen a legnagyobb magyar város. 1802-ben azonban tűzvész pusztított Debrecenben s a háborús évek is csökkentették a lakosság számát, emiatt 1805-ben csak 27.563 a lakosság száma, a nemések nélkül. A

szelő honvéd elkialtja magát: »Adjatok meg magatokat! Nincs menekülés!» Nagyobb nyomaték kedvéért újabb kézigránát robbant a bunker előtt. Fél perc sem telt el: a bunker védő vörösek megadták magukat...

Ezredsávk jobb szárnyán Major Pál tizedes komolyabb veszteség nélkül két bunkerből füstölte ki a kommunis-tákat. A szívós védekezés nem használt. A magyar gyalogság előrelérését nem lebetett megakadályozni.

Közben nemes Szájbéli József zászlós szakadatlanul buzdított és parancsolt. Dunántúli, erdélyi és felvidéki fiúk fellartóztathatatlannal lendültek utána. Az orosz ellenállási vonalakat valósággal elsöpörték. Csak így lehet megérteni, hogy naponta 18, 20 km, sőt sokszor ennél is mélyebb területsávot vesznek birtokba csapataink.

Ezer esztendővel ezelőt ezen a földön az akkori világ legjobb és legfelmetesebb katonái: a honfoglaló ősmagyarok táncoltatták lovaikat. Őseik nyomában most új magyar hősök járnak az orosz pusztákban.

napoleoni háborúk utáni gazdasági válság, majd az 1831-es kolera — 2139 halott, — a nagyobb gyermekjárványok a szabadságharc inszges esztendei következtében nem szaporodott a lakosság száma, mely a szabadságharc előtt 30.000 volt és az 1851-es osztrák statisztika szerint is 30.906 embert találtak a városban. Nem valószínű tehát az egykori statisztikák 40—50.000-es adata. Míg 1720-ban csak 10.000 a lakosok száma, addig 1820-ban 30.000, 1900-ban 80.000, 1920-ban 120.000 és 1940-ben 130.000.

A szaporodás statisztikája elég szomorú. 1840-től 1860-ig, tehát húsz év alatt kétezer a természetes szaporodás eredménye. Ebben az időben még a lakosság 95 százaléka református volt. A katolikusok 1805-ben 724-en voltak, számuk 1850-ben már 1681-re emelkedett bevándorlások révén. Újabb iparágak és a tisztviselők bevándorlásával nőtt a számuk.

Debrecen lakossága a mult század közepéig református volt, a katolikus-ság az abszolutizmus korában növekedett. A század közepe táján a város nyugati részén telepedtek le a zsidók is, akik 1869-ben már a lakosság 4.1 százalékát teszik.

Giday Kálmán megállapítja, hogy a törzsköcs debreceni családok között az alacsony, vagy kis közepe stermet uralkodó. A temetők csontjai rendkívül érdekes adatokat szolgáltatnának, hogy a nagyvárosas életkörülmények következtében hogyan változott meg faj szempontból a régi akklimatizált kispáros és földművelő lakosság emberanyaga.

A csecesmőhalandóság órási volt Debrecenben is — mint az Alföldön általában. A férfi lakosság száma nagyobb volt, mint a nőké, ma a helyzet megváltozott.

Német válasz Crippsnek

Cripps a gazdasági problémákról és azoknak a háború után való elrendezéséről kijelentéseket tett. Ezeket az illetékes német körök élénk vita tárgyává tették. Határozottan vitembe szálltak az-zal a tétellel, hogy a termelésre és elosztásra különös világgazdasági tervet kellene felállítani. Ebben a németek világgazdasági diktatúra bejelentését látják.

— A bolgár kultuszminiszter négy-napos látogatásra Zágrábba utazik. A bolgár-horvát kulturális együttműködésről tárgyalnak.

— Akik hatvanadik életévüket betöltötték, három napon belül kötelesek nyugdíjazásukat kérni Horvátországban.

Érdekes statisztikai adatok Magyarországról

A Magyar Statisztikai Zsebkönyv legutolsó száma nagyon sok érdekes adatot tár fel, melyeket érdemes szélesebb körű nyilvánosság elé hozni, hiszen általában keveset tudnak ezekről a figyelemreméltó és beszélt számokról.

A mai Magyarország területe pontosan 172.204 négyzetkilométer és ezen összesen 14.668.496 lélek él. A terület-nagyobbodás következtében a népsűrűség a trianoni állapottal szemben 100,2 arányszámról 85,2-re esett, de ez az egyébként előnyös változás csak látszólagos, hiszen a visszanyert területeken Erdélyben és a Kárpátalján elég nagy a lakhatatlan erdős-hegyes föld.

Az egész világon 12.202.000 a magyarok létszáma, mostani határaink között 11.097.000 magyar lélek él. A nemzetiségekről az 1910-es statisztikai adatok azt mutatják, hogy a mostani területen 25% a nemzetiségek száma, Romániában és az USA-ban majdnem egyenlő a magyarok száma: Romániában 661.800 és az Egyesült Államokban 580.000 magyar él.

A közigazgatási felosztás tekintetében az ország területe 41 megyére oszlik, ezekben 21 törvényhatósági jogú és 70 megyei város van, 95 községben 10.000-nél több lélek él. Az összes városok és községek száma a délvideki terület nélkül 6248. Ott olyan városunk van, ahol százezernél több ember lakik.

A nők és férfiak arányszáma is érdekes. A férfiak az összlakosság 49,3%-át teszik, míg a nők létszáma az 1910-beli állományhoz képest szaporodott, aminek az a természetes magyarázata, hogy a háborúk a férfiak létszámát csökkentették.

Érdekesek a községek lakottságát mutató adatok is. Az egész országban csak egy olyan község van, ahol százánál kevesebb a lakosok száma, ezren aluli községeink száma az összes helységek 53,3 százaléka: 3386, a nép 14,4 százaléka 1.958.734 lélek lakik ezekben. Az 1000—5000 lelket befogadó községek 41 százalékot jelentenek, a nép 38,2 százaléka lakik bennük. 5000—10.000 ember a helységek 3,2 százalékában él és a nép 10 százalékát teszik ki, a 10.000—100.000 lakosú helységek az országban 2,4 százalékot mutatnak és ezekben a lakosság 26,2 százaléka él. Azok a városok, melyekben a lelkek száma 100.000-tól egymillióig terjed, csak 0,1 százalékot jelentenek 2,7 százalékos népességgel. Milliószámú városunk felüli városunk 0,0 százalék a lakosság 8,5 százalékával.

Ezek a hiteles adatok a népesség tömörülésének egészségtelen alakulását mutatják. Nagyon sokan laknak kisközségekben: a nép 52,4 százaléka 5000 lelken aluli helységekben él. Ez egészségtelen állapot lenne, ha falvainkat megfelelően emelni tudnánk közegészségügyi szempontból.

Szociális szempontból nem mondhatók egészségesnek a lakásviszonyaink sem. Érdekes összehasonlításra ad alkalmat pár évtized. 1941-ben 3.608.753 volt a magánlakások száma, ezekben az egy-egy lakásra eső személyek száma 3,89. Különös, hogy míg 1910-ben csak 1.807.830 volt a lakások száma, addig ez a szám 1941-re 2.583.693-ra ugrott, tehát komoly emelkedést látunk a lakások létszáma tekintetében, ennek ellenére nem áll arányban a házasságkötési statisztika ezzel az ugrással. Az volna a kívánatos és helyes, ha a lakások száma fedezné a háztartások számát, tehát a házasságkötéseket. Voltaképpen ma 14.668.496 lakosra lenne szükség, amennyi az összes lakosok száma.

A nemzet jövője szempontjából mindennél fontosabbak azok az adatok, melyeket «népmozgalmi adatok» néven ismerünk. Ezek a születés, halálozás, házasságkötéseket társítják elénk.

A legtöbb házasságot 1907-ben kötötték a Horvát-Szlavonia nélküli Magyarországon területén: 178.221 esküvő volt, a legkevesebb házasságkötés viszont 1915-ben jött létre: 60.948. A trianoni évtizedek legrosszabb éve 1932, amikor 71.202 pár kötött házasságot. A Kárpátalja és Felvidékkel nö-

vekedett területe 1910-ben Magyarországon 85.827 pár lépett anyakönyvvezető elé.

Az éves születések közül a legtöbb nagy Magyarországon az 1909. évre esett: 668.474, a legkevesebb a születések száma csak Magyarországon az 1938-ban: 182.206.

A halálozási statisztika így áll: 1892-ben volt a legtöbb halálozás: 531.256, a legkevesebb 1937-ben 128.049, persze ez a szám a csonka Magyarország területére vonatkozik. Legnagyobb volt a természetes szaporodás 1912-ben 239.969, ez

13 ezrelékkel felel meg a legkevesebb 1932-ben, amikor megdőbentően alacsonyra: 5,5 ezrelékre zuhant: 18.423-ig. A természetes szaporodás 1932 óta — akárcsak a házasságkötések száma — emelkedőben van. A Felvidék és Kárpátalja területével együtt 1940-ben már elérte a létszáma a 6,7 ezreléket és így 73.805-re emelkedett a népszaporodás.

Bőles szociális politikával minden kormánytényező odahat, hogy a nép létszámának természetes úton való szaporodását elősegítse, mert ez az egyedüli biztosíték a nemzet erejének növekedésére.

Sokan 25 év után ismét a lövészárokban találkoznak

Japán újságíró a magyar és német haderőről

Berlin, június 28. (MTL.) A Brüsseler Zeitung „Németek és magyarok Vörönyezsben” főcím alatt idézi Sasamoto japán hírlapírónak a tokiói Asahi Shimbunban megjelent cikkét. A japán újságíró együtt volt a Kurszkból elfutott és előrenyomuló magyar csapatokkal. Elmondja, miként foglalták el a német és szövetséges csapatok Vörönyezst, majd többek között ezeket írja:

Európának csaknem minden nemzete itt harcol szövetségesként, vagy önkéntesként. Különösen szívélyes a viszony a német és magyar haderők között. Lehet, hogy a világháborútól eredő régi bajbájtársasággal áll ez összefüggésben. Sokan, akik 25 évvel ezelőtt ugyanabban a lövészárokban állottak, itt lálják viszont egymást és a haretér különböző pontjait meghatározó viszontlátásokról tanuskodnak.

Nősülési pótlék és nősülési segély

Életravaló ötlet a házasságok megkönnyítésére

Érdekes tervezet fekszik a pénzügyminisztérium előtt, amelynek célja az, hogy megkönnyítse a kifizetésű köz- és magánalkalmazottaknak a házasságkötését és átsegítse őket a családalapítás sokszor leküzdhetetlenül nehéz anyagi akadályain.

A javaslat szerint — amelyet Szakáll Károly kolozsvári MÁV főtiszt készítet — a fenti kategóriákba tartozó, 35 évet még be nem töltött keresztény fiataloknak, akik erkölcsi és nemzeti szempontból nem esnek kifogás alá, házasságkötésük esetén az állam öt éves kölcsönt folyósítana, amely tulajdonképpen a családi pótlék

előzetes kiutalása lenne a születendő gyermekek reményében. Ha az öt év alatt a házasságból legalább három gyermek születne, akkor a házassági segélyt nem kellene visszafizetni, ha viszont a házasság az öt év alatt gyermektelen maradna, akkor a kapott kölcsönt a következő öt év alatt havi részletekben vissza kellene fizetni.

A javaslat készítője részletesen kidolgozott szám adatokkal támasztotta alá érdekes tervét, amelyet most a pénzügyminisztériumban beható tárgyalás alá vettek és remény van rá, hogy meg is valósíjják.

Debrecenben az eddigi jelek szerint közel ezren fogják felajánlani véréüket

Az előzetes orvosi vizsgálat után rövidesen megkezdődik a véradás

Debrecenben néhány héttel ezelőtt indította el mikházi Kovács Tibor vezérrel élén az Attila Bajtársi Egyesület az önkéntes véradószolgálatot. Már az első napok után több mint száz jelentkezőt vettek fel listára. Ez a szám azóta a háromszáz körül jár, de bizonyosra vehető, hogy mire a véradásra, előreláthatólag már egy hét múlva sor kerül, közel ezren fogják felajánlani véréüket.

A jelentkezés a Simonffy-utca 2. szám alatt a városi árvaszék egyik, erre a nemcséjára dr. Tatay Zoltán tá. helyettes polgármester, árvaszéki elnök által rendelkezésre bocsátott helyiségben történik. Állandóan érkeznek új jelentkezők, főként nők. Felvesszük nevüket a jelentkezési ívre és megkapják a felvilágosítást, hogy szerdai napon kell jelentkezniük a közegészségügyi intézetben dr. Herpay Zsombor tanársegédnél előzetes vérvizsgálatra.

A közegészségügyi intézetben próbavért vesznek a megjelentektől. Kezükben számmal várják a véradók, hogy sor kerüljön rájuk. Kis tűszúrás után néhány esepv véré a kémesőbe vesznek és azt később az alkalmasság szempontjából feldolgozzák. Minden jelentkezőről külön lapot vesznek fel, amire a vérvizsgálat eredményét ráveztetik. A négy vércsoportból első sorban A) vércsoportba tartozó vérre van szükség és ennek felemennyiségében a B) csoportba tartozók vérére. A kapott vérananyagot a klinikán feldol-

gozzák és a fővárosi országos központhoz küldik fel.

A debreceni társadalom az eddigi megmozdulásból felve teljes mértékben átértékelte a véradási akció fontosságát és örömmel áldozza véréit a harc-téren küzdő honvédeink megmentésére. Mert azzal a vérről, melyet áldozatos szívvel bocsátanak a nemcséjára, a legtöbb esetben emberéletet mentenek meg.

Az eddig jelentkezettek mintegy 70 százaléka már átesett Debrecenben a vérvizsgálaton. Rövidesen megkapják az értesítést, hogy a véradásra melyik napon kell jelentkezniük. Az összegyűlt vér aztán megfelelő feldolgozásra, konzerválásra kerül, majd a budapesti központban keresztül elküldik a hadikórházakba, hogy életet adjanak vissza vele, elhalványult arcokra varázsolják vissza az élet piros szímet, hazájukért harcoló honvédekhez hozzanak vissza általa családjukhoz.

Háromnapos elzárás bejelentés elmulasztása miatt

A debreceni rendőrség, mint büntetőbírószág vonta felelősségre Simkovits Dániel felsővisi lakost, aki debreceni tartózkodása alatt elmulasztotta bejelenteni magát. Dr. Boeckó Lajos rendőrtanácsos, mint kihágási bíró Simkovits Dávidot a bizonyítási eljárás lefolytatása után háromnapos elzárásra ítélte.

Javítást, karbantartást olcsón végez

Füvessy

Simonffy-utca 15. Telefon: 28-03.

DEBRECZEN

5. OLDAL
1942. VII. 29.

Csak kijelölt könyvkereskedők kapnak tankönyvet a jövőben

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet intézett a tankönyvkiadókhoz, amelyben kötelezte a kiadóvállalatokat, hogy a fenti rendelet vételétől kezdődően tankönyvet csak a miniszter által kijelölt könyvkereskedők részére szállítsanak.

Az említett névjegyzék összeállítás ügyében a kerületi Kereskedelmi és Iparkamarák bevonásával kérdőívek útján nyert információt a könyvkereskedőcégek levelezéséről.

A kiszolgáltatási zárlat csak a kiadókra és viszontelárúsítók felé vonatkozik, közvetlen vevőiket a könyvkereskedők már meglévő készleteikből kiszolgáltathatják.

A tankönyvárúsításra kijelölt könyvkereskedők névjegyzéke előreláthatólag 31-én kerül nyilvánosságra.

Véletlenül agyonszúrta alkalmazottját

Kolozsvári jelentés szerint Butyka György földműves a háza udvarán levő istállóból trágyát dobált az udvarra, Anyyira elmerült munkájában, hogy nem vette észre Dániel János 17 éves legényt, aki be akart lépni az istállóbba és így a villát a legény felé lendítette. A vasvilla két ága belefűrdött a legény arcába, kiszúrta mindkét szemét és szíroncschia agyvelejét is. A szerencsétlen fiatalember néhány perc alatt meghalt.

Augusztus 6-ig lehet még a Budapesti Nemzetközi Vásárra igazolványt beszerezni

A Szent István hetében augusztus hó 14-től 24-ig megtartandó Budapesti Nemzetközi Vásár atasközönsége — mint ismeretes — a háborús közlekedési nehézségek ellenére ez évben is igénybe veheti a „vásárigazolvány” által biztosított felúrat utazási kedvezményt. A helyzet csak annyiban tér el más évektől, hogy ezúttal csak korlátozott mennyiségű vásárigazolvány kerülhet forgalomba.

A Vásár rendezősége az igazolványok forgalombahozatalát a szokottnál korábban kezdte meg az életvéti akcióit e hó végén kívánta lezárni. Tekintettel azonban arra, hogy az igazolványok szétküldésében technikai okokból halasztás következett be, a Vásár rendezősége e héten engedélyt szerzett, hogy az igazolványok árusítását — természetesen csak az eredetileg megállapított korlátozott mennyiség keretében — augusztus 6-ig folytathassa. Augusztus 6-án a vásárigazolványok árusítását országsszerte befejezik.

Ki kell térni a honvédségi páncélos járművek elől

Az utóbbi időben a m. kir. honvédség páncélos járműveivel (harckocsik, páncélgépkocsik) mind gyakrabban vesznek részt a közúti forgalomban. A páncélos járművek vezetői szerkezeti okokból a szabad kilátásban korlátozva vannak, másrészt, mert a nehéz súlyú kocsik nehezen kormányozhatók, ezért a m. kir. Belügyminiszter úr a páncélos járművekkel való találkozások esetén, igen fontos körülményből az elővigyázatosság nagyobb mérvű fokozására 1942. július hó 18-án 107.868—1942. V. számú rendeletével alábbiakban hívja fel a nagyközönség figyelmét:

A m. kir. honvédség páncélos járműveivel való találkozás esetén mind az egyéb járművek vezetőinek mind az úttestet esetleg igénybevevő gyalogosoknak — a személy- és vagyonbiztonság megóvása érdekében — fokozott figyelemmel és körültekintéssel kell haladniuk, szükség esetén az említett járművek elől ki is kell térniük, sőt meg is kell állniuk.

Ezen legfőbb rendelkezésre a nagyközönség figyelmét azzal a figyelemzettel hívom fel, hogy a rendelkezés ellen vétőkkel szemben a legszigorúbban fogok eljárni. A kapitányság vezetője: Kiss sk. m. kir. rendőrfőkapitányhelyettes.

HIREK

"DEBRECZEN"

szekeszetősége, kiadóhivatala és nyomdája József kir. herceg u. 1. (Bikabéren). Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89. (6 mellékallomás). Előfizetési árak: havonta 3.— P. negyedévenként 8 70 P. Ára: hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata július 25-én reggel 8-tól, augusztus 1-én, reggel 8 óráig: „Kigyó” Piac u. 31. telefon: 30-95. — „Tisza” Péterfia 61. telefon: 24-52. — „Csillag” Árpád-tér 1 sz., telefon: 29-32. — „Szent Háromság” Homokkert, Szoboszlai Kálmán u. 14. telefon: 17-09. — „Mátyás király” Nyilastelep, tel.: 32-01.

Kevesen tudják Debrecenben,

... hogy a debreceni várost nyomdát 1561-ben Huszár Gál alapította. Nem volt az első az országban a debreceni, de egyedülálló a tekintetben, hogy 1561-től a mai napig folytonosságát megőrizve ugyanabban a városban, ugyanazon testület birtokában működik. Az őt megelőző nyomdák ugyanis előbb-utóbb megszűntek.

... hogy a Nyomatató utca is onnan kapta nevét, hogy az 1630-as években ott, az akkor Nyomatató-közön állott Fodorik Menyhiért deák kompaktor nyomdája.

... hogy a „gurgulya” a debreceni fazekasok eszköze volt. Kétféle volt: körtealakú eszerpedény. Egyik nyílásán betöltötték a festéket, amelyet aztán a másik nyílásán, a körte szára helyén, öntöttek ki a kiszáradt edényre. Az utóbbi nyílásba ludiai szarát házták és ezen át esorgott vékony, hajlékony vonalokban a festék az edény falára. E magukécszített szerszám segítségével sajátos klasszikus díszítő stílust alakítottak ki a debreceni fazekasok. Az új eljárás: esettel festeni, eltüntette a „gurgulya”-t s vele eltűnt a régi szép festésművészet.

... hogy Debrecen nevét először a vadi Regestrum említi, mi-t falut egy 1235-ben történt jelentéktelen eseménnyel kapcsolatban.

— Nagy könnyítés a polgári iskolákba való beiratkozásnál, hogy a népiiskola felső tagozatából át lehet iratkozni. A népiiskola helyedik osztályának elvégzése után például a polgári iskolának legfeljebb negyedik osztályában folytathatja tanulmányait az, aki a népiiskola, vagy mezőgazdasági iskola utolsó két osztályában az írás, ének és testgyakorlás kivételével valamennyi tantárgyból legalább jó eredménnyel végzett és a megszerelt felvételi vizsgálatot sikerrel letele.

— Nagyszerű példáját adta Kuba község a nemes eszelekedésnek. A képviselőtestület kimondta, hogy minden évben 200 pengőt áldoz arra a célra, hogy szegény iskolás gyermekeknek a tankönyveit, füzetét megvásárolják. A község jóvólából már szeptember hónapban sok szegény elemből kapja meg a szükséges tankönyveit, melyeknek megszerzése szegény szülőknek komoly gondot okozna.

— A debreceni Iparos Kőr, iparos utjúság és az Iparos Dalegylet augusztus 2-án füsttelen napot tart, annak keretében este 8 órai kezdettel műsoros kultúrastélyt rendez. Az ünnepi beszédet Fuchs Antal tanügyi főtanácsos tartja „Miért harcolunk?” címmel.

— Az emberiség története 500 filmtévében. Károlyi István, az ismeretkedélyi író érdekes tervezetet nyújtott be, mely ötszáz filmtévében feldolgozza az emberiség történelmét történelmi, irodalmi, művészeti alakjaival, feltalálóival, stb. Az érdekes szcenárium sorozatban a magyar történelem 84 témával szerepel.

— Kecskeméten a vendéglős szakosztály elhatározta, hogy hetenként egy szünnapot tart. A múlt héten volt az első szünnap, de több vendéglős nem tartotta be a megállapodást. Ujabb gyűlésen ismét kimondták a szünnapot tartást és aki kinyit, kizárják a szakosztályból.

— A Kécskeméti vendéglős szakosztály elhatározta, hogy hetenként egy szünnapot tart. A múlt héten volt az első szünnap, de több vendéglős nem tartotta be a megállapodást. Ujabb gyűlésen ismét kimondták a szünnapot tartást és aki kinyit, kizárják a szakosztályból.

— A Kécskeméti vendéglős szakosztály elhatározta, hogy hetenként egy szünnapot tart. A múlt héten volt az első szünnap, de több vendéglős nem tartotta be a megállapodást. Ujabb gyűlésen ismét kimondták a szünnapot tartást és aki kinyit, kizárják a szakosztályból.

A zsinagógák betörői a debreceni törvényszék előtt

Kedden délutáni tárgyalta dr. Fővényessy Sándor tanácsa Weinberger Miksa, Novák Sándor és Klein Vilmos bűnügyét. Az ügyészség azzal vádolta őket, hogy Hajdúböszörményben, Hajdúböszörményben, Nyíregyházán, Nyírbátorban és Debrecenben a Pásti-utca zsidó templomokat törtek fel. Elhordták az ezüsti gyertyatartókat, imakönyveket, szedték le az ezüsti díszítést és gombokat. A betörők arra számítottak, hogy nagyobb mennyiségű ezüsthöz jutnak, ha beolvasszák a zsákmányt, de csalódtak, mert nem minden volt tiszta ezüst.

A tárgyaláson beismerő vallomást tettek. Novák arra hivatkozott, hogy nyomorba került, értékeit zálogházban helyezte el, kiváltani sem tudta azokat. Weinberger rábeszélésére vállalkozott arra, hogy ezüsthöz szedje-

nek össze a zsidó templomokból. Klein tagadta, hogy a vidéki templom-fosztásokban része lenne, csupán a Pásti-utcai betörést ismerte be.

Komár Imrét orgazdasággal vádolta az ügyészség, de Komár mindig tagadta, hogy tudomása lett volna Weinbergerék bűncselekményeiről. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezte után bűnösnek mondotta ki Novák Sándort és 10 hónapra, a felbujtó Weinbergeret egyévi és Klein Vilmost is egyévi börtönrre ítélte el. Súlyosbító körülménynek vették, hogy mind a hárman voltak már büntelve. Komár orgazdaság miatt három hónapra ítéltek el. Az ítélet vele kapcsolatban nem jogerős, mert a bűnösség megállapítása miatt a láblárhoz fordult. A bűnper többi vádlottja megnyugodott az ítéletben.

— A Tiszántúlon van a legtöbb tehetség a Gecsy-féle tehetségkutatás szerinti. A tiszántúli részeken a lakosság 8,9 százaléka tehetség, Erdélyben 7,6, Dunántúl baranyai részén 6,4 százalék a tehetség. Az érdekes tehetségkutatás ezután a különböző népek tehetségeloszlását is ismerteti.

— Hirtelen halál. Tegnap éjszaka Magoss György-tér 7. szám alatti lakásán hirtelen rosszul lett Holló Sándor és néhány perc múlva meghalt. Halálát valószínűleg szívizominfarctus okozta. A hirtelen hirtelen történtet jelentést tettek a rendőrségnek, rendőri bizottság és orvosi bizottság vizsgálta a helyszínen. Holló Sándor halálát a törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

— Ajánljunk fel szobákat a Nyári Egyetem hallgatóinak. A Nyári Egyetem idei tanfolyamára olyan sokan jelentkeztek, hogy a vezetőség számára komoly gondot jelent a hallgatók elszállásolása. A közismert magyar vendégszeretetre való hivatkozással a Nyári Egyetem vezetősége kéri a város közönségét, hogy aki csak teheti, ajánlja fel nekik szobát a Nyári Egyetem hallgatóinak elszállásolására. A szobákért a vezetőség igen kedvesen fizet. Bejelentés már csak pár napig személyesen vagy telefonon. (Központi Egyetem 101. sz. ajtó. Telefon: 25-03.)

— Új tanfolyam kezdődik augusztus 1-én a Smal gyorsiró, gépiró-, és szepiróiskolában. Piac utca 73. Előkészítési állami vizsgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon 22-53. Debreceni tanker. kir. főig. eng. szám: 1359 1941—42.

— A Dorottingholm nevű svéd gőzös melynek fedélzetén nyolcszáz német, olasz és magyar diplomata és konzulátusi tisztviselő utazik, befutott Göteborg kikötőjébe.

— Baranya egyik vidékére 32 sokgyermekes családot telepítettek és számukra házakat építettek. 146 esetben 113.946 pengő segélyt folyósított a zalaegerszegi közjóléti szövetkezet. Összesen 91 házat építettek sokgyermekes családok részére.

— Dingor korvettkapitány Hittől arany érdemkeresztet kapott, mert halászhajókból összeállított előrs hajóraját a legnehezebb körülmények között ütöképes kötelező fejlesztette. — Két év alatt ez a hajóraj 2,5 millió tonna hajóteret kísért a tengeren és a brit repülő támadásai folytán csak egyetlen gőzös sérült meg. A hajóraj 38 brit repülőgépet lött le.

— Belgrádban tílos vasárnap délután négytől hétfő reggelig magánzemélyeknek autót és motorkerékpárt használni. Nőknek teljesen megtiltották az autók és motorkerékpárok vezetését.

— Kopenhágában negyedszáz ember népkonyhai élemezésére tesznek előkészületeket arra az esetre, ha a gázművek a szénzállások beszüntése miatt kénytelenek lennének üzemeiket leállítani. Tányért, villát kész mindenki magával visz, de az ételt haza is viheti.

— A Kisalföldön harminc községben díjazták a legjobb és legszebb vetéseket, háromszáz kiscgazda kapott szép búzájáért pénz- és más értékes ajándékokat és díszoklevelet.

— A legsikeresebb éjszakai vadászpilóta Lent német származású, aki a legutóbbi Hamburg elleni brit légitámadás kor 42. és 43-ik éjszakai vadászgőzelmét aratta, ezenkívül Norvégiában 8 ellenséges gépet nappal lőtt, ezzel gőzelmének száma 51-re emelkedett.

— Bekötőtiszemű paraszember holttestét vették partra a Maros Lippa határában. A kendő még zsinéggel is meg volt erősítve nyilván azért, hogy az öngyilkos meg ne rettenjen a víztől és úszással meg ne kísérelje a menekülést.

— Balmazújvároson a tavaszi áradások idején a község csatornáit eldugulták, az átjárók beomlottak és a víz nem tudott elfolyni rendes medrében. A község vezetősége most elhatározta, hogy csatornaári állást szervez, hogy rendszerben tarták a község csatornáit.

— Csangkaisiek megbízottja, Yee Indiában találkozott Gandhival és közölte vele Csangkaisiek kérését, ne döntse Indiát zárzavarba.

— A németek bebizonyították, hogy angol-amerikai hajókaravánból 37 hajót elsüllyesztettek az orosz kikötők felé való útjukban. Most bizonyítékul közlik 19 brit és amerikai, 1 orosz és 1 holland hajó nevét. Az elsüllyesztett és német fogságba került kapitányok és legénység, megerősítik az adatokat.

— Bazel felett a múlt éjjel 2 óra után két ismeretlen nemzetiségű repülőgépet szállít át. Légirádió is volt.

— A Hermes brit repülőgéphordozó hajó, japán topedóvető repülőgépek támadása folytán 286 emberével együtt elsüllyedt. A kapitány és 12 tiszt is odaveszett.

— A Wilhelmstrassera nem érkezett Braziliától illétközö jegezek. A jegezeknek nyugodtan néznie elébe, mert a német hatóságok francia megszállott területeken brazilai állampolgárokat nem tartóztattak le.

— A délafrikai Durban kikötőben 20 mérföldes körzelen általános eltiltást rendeltek el.

— Spanyolország hárommillió katonát állíthat fegyverbe a bolsevizmus elleni küzdelemre. Aki megtámadja az új Európát, azzal szemben Spanyolország is győzhetetlen erőddé változik — jelentette ki a Cauillo.

— Remániában a tiltott határátlépést 5—12 évi fegyházra büntetik, ha valaki titokban átmegy a határon, vagy csak megkísérli is a határátlépést az ostromállapot alatt álló körzetekben. Hasonló büntetést kap, aki elősegíti a tiltos határátlépést.

— A hazayai Kiskassa községben több cigánykunyhót felperzselték, mert a cigányok végleglopkodták a falut, mivel megvonták tőlük az élelmiszerjegeket.

— Gerede török nagykövet elhagyta Berlin, mert kormánya visszarendelte a pályaudvaron ünnepélyesen elbocsátották.

GYÁSZROVAT

Réty Sándor m. kir. alezredes, a bronz katonai érdemeim, a katonai érdemkereszt szalagján a kardokkal kormányzó díszes elismerés, bronz vitézségi érem stb. tulajdonosa, a m. kir. VI. honvéd hradó zászlóalj parancsnoka, életének 44-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából, a rómkat. egyház gyászszertartása szerint. Lakás: Arany Bika Rt. szálloda. Temetését Fehértói és Takács vállalatá rendezi.

Csák József nyug. községi vezető jegyző, a Rex Vegyészeti gyár tisztviselője, életének 51-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 6 órakor lesz a Köztemető 2 A) ravatalozójából, a ref. egyház szertartása szerint. Lakás: Bercsényi u. 64. Temetését Fehértói és Takács vállalatá rendezi.

Fekete Pál Hangya tisztviselő, életének 23-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor lesz Hajdúböszörménybe való szállítás után a gyászszertartás református egyház gyászszertartása szerint. Lakás: Szilasi János u. 15. sz. Szállítást: Fehértói és Takács vállalatá rendezi.

Vitéz Zétényi Gyuláné Pethő Etelka 53 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön félét órakor lesz a 2 A) ravatalozó teremből. Az elhunytban vitéz Zétényi Gyula városi adóhivatali végrehajtó a feleségét gyászolja. Lakás: Laktanya u. 13. Gebauer-cég rendezi.

Hüböresi György Péter 4 hónapos korában elhunyt. Temetése szerdán 4 órakor lesz a négyes ravatalozóból. Lakás: Gyeplősor 16. Gebauer-cég rendezi.

Suba Ferenc, volt városi faraktári gépész, 63 éves, ref. temetése szerdán délután 5 órakor lesz a köztemetői hárm. ravatalozóból. Lakás: Jánosi u. 45 Pusztafaj temetkezési intézet.

Cseresi Ottó elsőéves jogász, Hegykövesben elhunyt. Temetése szerdán délután félét órakor lesz a 2 B) teremből. Lakás: Ruyter u. 32. A szállítást és temetést Csúrka temetkezési végzi.

A befőzési cukorutalványok átvételének és kiváltásának végső határideje július 31

A Gyümölcstermelők Debreceni és Hajdú vármegyei Egyesülete felhívja azon tagjai figyelmét, akik cukorutalványukat még nem váltották át, vagy nem váltották be, hogy a befőzési cukorutalványok végső beváltási határideje július 31-ke. Július 31-ke után még a már befizelt cukorutalvány is érvényes veszi és a befizelt pénz vissza nem igényelhető. A július 30-ig át nem vett cukorutalványokat az egyesület olyan régi tagjainak fogja kiosztani, akik az igénylésből önhittájukon kívül kimaradtak. Július 31-ke után etekintben minden igény elenyészik.

— Az USA hadilermelési hivatalnak vezetője bejelentette, hogy Amerikában a polgári gazdasági életet olyan jelentősebb korlátozások érik, mint Angliában történt.

A Rex Gyógyszervegyészeti-gyár és Gyógyáru Kereskedelmi Rt. igazgatósága, tisztviselőikara és munkásai rajdalm érzésétől áthatva tudatják, hogy a vállalat debreceni telephéne pénzértéke

Csák József

ny. főjegyző úr,

hosszas szenvedés után f. hó 27-én elhunyt.

A megboldogult fellebvalónak megbecsülése, munkatársainak szeretete és tisztelte vette körül. Emberbaráti szeretettel áthatott egyéniségének elvesztését ösztönösen sajnáljuk.

Emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Debrecen, 1942. július hó.

Bikszádi víz üdít, gyógyít

borral vegyítve kitünő ital, a gyomorégést azonnal megszünteti. — Kapható minden fűszerkereskedésben, gyógyszertárakban stb.
Szállítja: Bikszád Gyógyfürdő és Ásványvízforrás Rt. Bikszádfürdő, Szatmár megye.

Augusztusban minden lisztjegyre kiadják a lisztet

Megírtuk, hogy a kenyérféldagol augusztus 2-től kezdve felemelik és 20 dekát szolgálnak ki naponként minden személynek, akinek nincs jogosultsága nagyobb adagra.

Augusztusban még egy előnyös változtatás lesz az utóbbi idővel szemben és pedig az, hogy augusztusban az összes lisztjegyre mindenki megkapja a neki járó lisztmennyiségét. Ez azt jelen-

ti, hogy a lisztjegyek egy részét nem kell részre beváltatni. A lisztjegyekre 40 deka nullás lisztet adnak ki. A rizskiadás rendjéről még nem határoztak, kellő időben rendeletet ad ki a közellátási minisztérium. Ennek alapján aztán a polgármester intézkedik a rizskészletnek megfelelően a rizsadag kiadásáról is.

A Késes-utcai merénylethez hasonló gyilkossági kísérlet történt Budapesten

Emlékeztetés az a borzalmas gyilkosság, amelyet nemrégben Debrecenben a Késes-utca közelében elkövettek el Kerékgyártó László ellen. Rendkívül hasonló körülmények között követtek el tegnap merényletet Budapesten Meleg Béla 43 éves magántisztviselő, vállalkozó-főkönyvelő ellen.

Meleg Béla meggyűlölt hírében állott, soha női társaságban nem fordult meg, korához nem illő három 20-22 éves körülbelül fiatal ember járt hozzá gyak-

ran. Tegnap éjszaka lakásából horgásra lettek figyelmesek a házbellek. Feltörték az ajtót és az ágyon ruhátlanul fekvő Meleg Béla. Az ágyon egy véres lövedék, a szobában teljes rendtelenség, valóságos szétlúdtak mindent.

A különleges bűnügyekben nyomozó detektívek a merényletet Meleg fiatal barátai között keresik. A lakás körülményeiből arra következtettek, hogy a tettes kirabolta Meleg Bélát.

Debrecenből tulnyomórésben Erdélybe mennek nyaralni az idén

A múlt évben nyaralási szempontból Kárpátalja vonzotta erősen a debreceni nyaralókat, az idén lényegesen erőteljesebben Erdély lépett előtérbe. Lélekható oka van annak, hogy a debreceniek jobban vonzódnak Erdélyhez. A régi történelmi kapcsolatok, a sok közös szenvedés és öröm összekapcsolja a két ország rész lakosságát. És amint vonzza az embereket Debrecen palinás multja, úgy vagyunk Erdélyvel is.

Hozzájárul a lelki kérdéseken kívül az a gyönyörű vidék is, amely az al-

földi szemet méterrel-méterre gyönyörködteti. Aki csak elmegy a simaterepű Debrecenből Erdélybe, szinte kivétel nélkül a művészi amatőrfényképek százaival gazdagabban tér haza.

Erdély nagyon gazdag gyógyfürdőkben is, ez maga sok száz utast visz az erdélyi hegyek közé.

Az idén kevesebb vendég ment innen a Balatonra és a Mátrába, Bükkbe, mint a múlt években. Kétségtelenül az idén Erdély a favorit.

Az elmúlt tanév szép eredményéről számol be a Kollégiumi Tanítóképző évkönyve

A debreceni református Kollégium tanítóképzőintézetének és liceumának évkönyvét Török Tibor igazgató szerkesztette. Mindjárt az első oldalon kapjuk „Dicsőrejt, dicsőség, tisztesség és haladás” címen az elmúlt tanév fontosabb eseményeiről a beszámolót. Elsősorban az intézet országos hírű ének-karának szereplését látjuk a fővárosban és a magyar rádióban, majd a debreceni nagy ünnepély beszámolóját, amely Kormányzó Urunk névnapjára alkalmával rendezett köszöntő ünnepély volt. Az ünnepély alkalmával Török Tibor igazgató mondott szónoki szépségekben gazdag beszédet, melyet az évkönyv közöl. Igen kedves egy névtelen gyakorlóiskolai kisfiúnak ugyancsak ez alkalommal elmondott és közölt szép beszéde. A kabinetiroda külön köszönetet tolmácsol az intézetnek a szép ünnepélyért és meghívásért.

Nagy sikerrel működött az intézet keretében a Táj- és népkutató-csoport, melyet dr. Bakó Elemér tanár vezetett és Kovács László, Szathmáry Károly, Kiss István, Tarsoly József és Tar Gábor növendékek műveltek nagy ügybuzgósággal és érték el jeles eredményeket.

Külön fejezet foglalkozik a sportterem vért kitűnő eredményekkel, mely eredmények az intézet testnevelésének korszerűségét bizonyítják. Hétezer cigarettát és ezer könyvet gyűjtöttek a növendékek az év folyamán a harctéren küzdő honvédeknek.

Példátadó Zeke Dániel törökszentmiklósi igazgató-tanító adakozása, aki ebben az évben hétszázpengős alapítványát ezer pengőre egészítette ki, érdemes tanulók jutalmazására.

Az igazgatói beszámoló őszinte örömmel adja tudtúl, hogy az elmúlt iskolai évben jó munkát végzett az intézet, amiért Istennek jár hála és dicsőség.

Igen értékes része az évkönyvnek Somorjai László testnevelési tanár beszéde, melyet „Testnevelés a tanítás szolgálatában” címen mondott el egyik szülői értekezleten. Dr. Varga Jenő tanár búcsúbeszédét közli még az évkönyv, mely beszédet a ballagó ötödikesekhez intézte.

Az intézet múltjáról és az elmúlt tanév történetéről kimerítő beszámoló képet ad. Az intézetnek 21 tanára volt és ezek csaknem kivétel nélkül igen értékes munkássággal fejtették ki a tanításon kívüli tudományos, társadalmi, művészeti és irodalmi téren is.

Az elmúlt iskolai év folyamán egyéb-

ként az alábbi tanulók nyertek jeles előmeneteli bizonyítványt: Fehér Gyula, Komlóssy Lajos, Kurucz Albert, Vas Lajos, Szathmáry Károly, Tivadar Andor, Vida József, B. Kovács László, Szabó Lajos, Tótkés Ferenc, Kálmánfalvi Béla, Király József, Miskolczi László, Hegedűs Dezső, Papp Sándor, Tokai Gyula.

Az évkönyv beszámoló még az iskolai egyesületi munkáról, az ifjúsági intézmények elért eredményeiről, majd hivatalos statisztikai részek és tudnivalók a következők tanévre a tankönyv jegyzékkel egészítik ki a szép eredményekről képet adó értesítőt.

Dr. Versényi György miniszteri titkár

Dr. Versényi György miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkár a belügyminiszter valóságos miniszteri titkárra nevezte ki. Versényi közigazgatási karrierje Debrecenből indult ki, itt kezdte szolgálatát a megyénél, ahol felettesei mindig elégedettek voltak a kiváló képzettségű, úri modorú, kitűnő munkaerőnek bizonyult tisztviselővel.

Anglia beismeri rendkívül nagy hajó- és repülőgép veszteségét

A Basler Nationalzeitung figyelemreméltó cikket közöl Anglia háborús veszteségei saját beismerése szerint címmel. Az angol alsóházban bejelentették, hogy a háború kitörése óta 1942 április végéig a hadsereg halottakban, elhunytakban és sebesültekben 160.000, a légihaderő 14.000, a flotta 28.000 embert veszített, a polgári lakosok közül 97.179 halt meg.

Elvesztették 3 repülőgépnyahajót, 5 csatahajót, 15 cirkálót, 60 rombolót, 45 tengeralattjárót, 4681 repülőgépet.

— Szent Erzsébet Egyesület össztancát, nem augusztus elsején, hanem augusztus negyedikén tartja a Vattay tancintézetében, este 8 órai kezdettel. Elnökség.

— Az Indus-folyam több helyen kiöntött. Az áradás csatornákat is tönkretett a vidéken. Sikarpur várost a lakosság elhagyta. A külvonatok a menekülők tízezreit szállítják el. Az ártéren felmúló ember let a hálótalan.

A sertésbőr fejtéséről szóló rendelet módosítása

A Budapesti Közlöny szerdai száma közli az iparügyi miniszter rendeletét a sertésbőr fejtésének újabb szabályozásáról szóló rendelet módosítása tárgyában. A rendelet szerint a hentes és sertésvágó vállalat, sertéshúsfeldolgozó üzem az általa hatósági engedély alapján levágott olyan sertésnek a bőrét, amely 50 kg. élősúlyt ej nem ér, a további rendelkezésig nem köteles lefejteni.

30 napi elzárásra ítélték, mert ellenkezés nélkül csépelet

A debreceni rendőrség, mint kihágási bíróság feljelentés alapján eljárást indított Kincses József Kősüly-szeg 6. szám alatti lakos, földművelő és cséplőgéplajdonos ellen, mert cséplési ellenőr nélkül 20 mázsa 77 kg. búzát kicsépeletett.

Dr. Boczkó Lajos rendőrtanácsos, kihágási bíró tárgyalta az ügyet és a tanúk kihallgatása után 30 napi elzárásra ítélte Kincses Józsefet. Az ítélet nem jogerős.

Képes cikk jelent meg a Hortobágyról egy nagy német lapban

Az egyik nagy német illusztrált lapban érdekes cikk jelent meg a Hortobágyról. Hét eredeti fényképpel illusztrálták a cikket, melyek a csikósok, gulyások, a ménes és a gulya életéről számolnak be. A fényképeket debreceni származású amatőrfényképezőművész, Benkő László készítette és küldte Berlinbe.

A szép fényképek és a cikk élénk visszhangot keltett a németek között, akik szívesen ellátogattak régebben is a Hortobágyra. Benkő Lászlónak egyébként több magyar képes folyóiratban is állandóan jelennek meg képei.

— Tegnap éjszaka a budapesti Ferenc József-hídről négy életunt akart a Funába ugrani.

— Fűszerkereskedők figyelmébe! Ma, szerdán este 8 órakor lesz a Fűszerkereskedők Árúbeszerző Szövetkezetének a hirdett második közgyűlése — mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes lesz. Saját érdekében felhívom erre különösképpen a már üzletrezt jégzett tagtársak figyelmét — hogy nem közömbös — hogy a közgyűlésen részvesznek-e vagy nem. A határozatok hozatalánál, a szavazásnál minden tagra szükség van. A közgyűlés helye a Baltazár Dezső u. 9. alatti szövetkezet emeleti helyisége. A Baross Szövetség fűszerzakosztálya nevében: Radnai Márton elnök.

DEBRECZEN 7. OLDAL 1942 VII. 28.

SPORT

Szabó Bandira, a kiváló csatárna nem számíthat a DVSC az őszi idényben. — Szabót szolgálata hosszabb időre vidékre szolgáltatta. Hiányát nagyon meg fogja érezni a DVSC.

A DVSC vasárnap próbajátékokkal a kapuban állott ki a MOVE Szabolcs ellen. Kapsi, a Törökvs tartalék kapusa védett.

Szolnokon bemutató mérkőzést vívott Darai DTE és Monfara BTK. A két ülő mérkőzése jó sportot hozott.

Szombaton és vasárnap lesznek a levente bajnokságok. A debreceni hadtest területéről a legjobb leventék vesznek részt az úszó, atlétika és céllövő bajnokságokon. Az atlétikai bajnokságok a DEAC sporttelepén, az úszóbajnokságok számai a nagyerdői uszodában, a céllövő versenyek pedig a MÁV műhelyi löterén kerülnek lebonyolításra.

Villanygyár II.—Nyilastelepi ifi 2:2 (2:2). A nyilastelepi fiatalok szépen játszottak a mérkőzésen, amely a közönségen Budapestén lejátszásra kerülő országos ifjúsági bajnoki mérkőzésekre jó előkészület volt. A győri ETO ifjúsági csapatával játsza első mérkőzését a debreceni Ny. Törökvs, augusztus 1-én este az Elektromos Latorca-utcai pályán, a Szent István kupa mérkőzése előtt.

A Nyilastelepi Törökvs ifi játékosai szerdán este 8 órakor szakosztályi ülésen jelennek meg. Megbeszélnek a budapesti utat és a felszerelést osztják ki.

A díógyőri hármas viadal pontos végeredménye: Észak—Kelet 90:46. — Észak—Dél 83:55. Dél—Kelet 69:59.

Vasárnap a Stadionban félért órai kezdettel tartják meg a DVSC—Szegec mérkőzést. Előtte Rimanóczy-kupa meccs.

Közgazdaság

Debreceni állatvásárok

A hétfői sertésvásárra 315 darab sovány sertést hajtottak fel, melyekből eladásra került 207. Árak 200—350 fillérig élősúly kg-ként. Választott malac páronként 70—90 P.

A keddi lovasárra 358 állatot hajtottak fel, melyből 127 darabot eladtak. Árak: vágóelő 133—170 P, silány igasló 250—600 P, közepes 600—850 P, jó igasló 900—1500 P.

Szarvasmarhavásárra felhajtás 513, eladás 385. Árak: jöminőségű vágómarha 120—135, közepes 100—120, silány 85—100, borjú 125—145, növendék marha 110—135, tinó, ökör 150—180 fillér élősúly kg-ként. Fejős tehén darabja 680—1600 P.

Irányzat élénk.

APRÓHIRDETÉSEK

ALKALMAZÁSI nyér férfi

Fiatal fodrászsegédet állandóra felvesz — Huszti fodrászat, Címsoni-u. 69. 1725

Gyakorlott csapost felvesz a Pál söröző. 493

Favágót állandó munkára felveszek. Turul faterlep, Bőszörményi-út 2. 1776

Fiatal fűszeres segédet azonnalra keres kántin, tűzraktanyá. 1763

Tanulót, erőset, kerékpározni jól tudót felvesz Szilágyi fűszeres, vámospécsi sorompónál. 1741

Boltiszolga, ügyes, erős azonnal felvétetik — Aszmann textilnagykereskedésében, Piac 27. 1752

Textilszakmunkás ügyes keresztény segédet aug. 1-re felvesz Aszmann, Piac 27. 1753

Kocsisokat, megbízható, helyi ismerettel azonnalra felveszek. — Bajomi fa- és szén-nagykereskedő, nagy-állomás. 1760

Szűbászt, ki elsőrendűen dolgozik is, lepróba, leigazít, munkát kiad, I. r. szabóságomhoz keresek állandó alkalmazásra, 55 éves korig. Eddigi működés, szabásrajz, fizetési igény Széchenyi László cég Kecskeméti címre küldendő. 1755

Kézimunkás szabósegédet állandó munkára és egy tanulót fizetéssel felvesz v. Ferenczi, Péterfia 42. 1733

Fodrászsegéd alkalmazást nyér. Végli, Thaly Kálmán-utca 4. 500

ALKALMAZÁST keres férfi

Cséplésre kezelést, vagy fűtő állást keresek. Zoványi Béla Józsa, Cserepes-utca. 1676

Nyugdíjas postás irodai eljáró állást keres. Cím a kiadóban. 1459

ALKALMAZÁST nyér nő

Fodrásztanulónak leányokat és fiúkat felvesz Horgonyi fodrászat, Szoboszlói-út 4. 1660 P. 29

Kiszolgálóleány azonnali beállításra felvétetik. Horovitz, Széchenyi-u. 1. 490

Ügyes tanulóleányok azonnal felvétetik. — Kossuth-utca 42. Debreceni varroda. 497

Ingyarrónok tehénművelésbe felvétetik. Rothermere 29. 496

Két leány mozbüfébe felvétetik. Jelenkezni Csapó-u. 59. Varga. 1736

Hűlgyfodrászsegéd-kisasszonyt és tanulót felveszek. Nagy, Ballazár 11. 1748

Vicci leányt tanuló-
nak bentlakással fel-
vesz Tóth varroda, Piac
44. 1732

**HAZTARTÁSI
ALKALMAZOTTI**

Mindenestélyny vagy
bejáróút azonnalra
keres Gyenes, Szent
Anna 8. 495

Mitogató asszonyok
felvesz a Páll söröző.
492

Szobaleány felvétetik
augusztus elsejére, je-
lentkezhet Hunyadi-
16. 1771

Jó családból való leány,
lehetőleg árva, vagy
idősebb asszony is le-
het, mindenestnek fel-
vétetik. Jó otthonra ta-
lál. Kimizsi-u. 60. 1762

Jól főző mindenestélyny
kisebb úri családból
el-sejére ajánlkozók. Han-
gya kirendeltség. Bő-
szörményi-út 2. I. eme-
let. 1768

Mindenest bejáróút
felveszek. Hajnal-u.
bérház C. I. L. 1744

Komoly nő bármilyen
munkát vállal 3-15 este
8 óráig. Rothermere-u.
42. 1759

Megbízható mindenest
főző, ki otthonra vá-
gyók. Öreg párhoz fel-
vétetik. Vass zsákútel,
Piac 6. 1754

Bejáróút felveszek.
Gállné, József kir. her-
ceg u. 8. 1759

Bejáróút felvétetik Hun-
yadi-u. 9. sőtéskimé-
rőbe. Szárnyaskerek.
1740

AJÁNLAT

Órajavítás ócska órát
veszek, eladók. Schiff-
mann, Vendég-u. 7
Kisállomásnál.
1942 11. 3

Ciánózlasson Csala ciá-
nozó vállalat. Lakás-
vizsgálatok felelősé-
gél. Rákóczi 9. Telefon
14-27. 517 10 4

Szappannak vato zsírt
szappannal becsereél Pál
János szappanosmester.
Kölesei 8 585 10 15

Ciánózlasson vizsgá-
lással Kissel, Kígyó-u.
5. Telefonhívó 19-77
MEGA horozó. 86 11. 15

Grafológus minden-
kinek a kézírásából
bizos analízist nyújt.
Széchenyi 43. 1672

Sírkövek műköből es
terméskövből gyümöl-
csösök részére mesz-
salak kapható a Debre-
ceni Műkögyár Rt.-nál.
Füred-utca 2 1219 vv

Szörmebundák most o-
csón kijavítja, alakítja
Kovács szűcsmester
Püspöki palota.
1232 12. 22

Varrógép, kerékpár javi-
tást jótállással vállalko-
másra jövök. Vétel, ese-
re. eladás. Csapó u. 101
465 7. 29

Kézi toledó, kelegyél
pontosan készitünk, ki-
tímó rojtok, csipkésze-
vetek függönyre, terít-
őkre. Favorit, Csapó
21. 1098 10. 21

KERESLET

Filmes fényképezőgé-
pet minden méretben
vesz Berzék fotoszak-
üzlete, Inc 38. Udvar-
ban. 44 10.

Fogarany 4. ezüstöt
ékszer legmagasabb
árban veszek. Frankl
Piac-u. 73. 965 8 3

Ekszerkészítés, javítás
— fogaranyat, ékszer-
vesz Póllák Endre ék-
szerész. Hatvan 2.
506 10. 5

Fürt aranyat ezüstöt,
brilliant magas árban
veszek Takács Sándor,
né. Piac-u. 56. 605 10. 4

Hullt zöld almát bár-
mily mennyiségben
vesz konzervüzem, Deb-
recen, Acél-utca 9. 1756

OKTATÁS

Dr. Néményi Gyuláné
Szentendrei Olga gyors-
ró gépiróiskolája, Bal-
vány-utca 1. (Eng-
3175.) Telefon 20-77.
Ahamvizsgára előkészí-
tés. Vasúti kedvezmény.
1889 8. 28

Napi 3 órás lecke-kér-
dezésre intelligens nő,
vagy férfit keresek. —
„Felnőttök”. 1742

TÁRS

Jó vállalatához 3—5
ezzerrel társat keresek.
Ajánlatot „Korrekt”
jellegére. 498

PÉNZ

200 P kölcsönt keresek
augusztus 15-ig. „Mag-
gas kamat” jellegére.
499

500—600 pengő köl-
csönt keresek rövid
időre, magas kamattal
fizetek. „Biztos pénz”
jellegére a kiadónak.
1761

RÁDIO

Rádiót javíttasson, ala-
kíttasson évtizedes gy-
akorlattal Szabó Lajos
műszerész. Csapó
84. Telefon: 32-54.
1822 8. 14

HANGSZER

Pianinó jó állapotban
eladó. Széchenyi-út 83.
1757

BŰTOR

Modern háló, konyha,
berendezés, neneser,
reklamier, fotell olesón
eladó. Hatvan 27.
1724 10. 18.

Minek a fényes kirakat,
mikor olesóbban vásá-
rolhat udvari bútorüz-
letben. Piac 71.
918 9. 27

Egy szépen kárpitozott
szalon eladó. Czegléd-
aszfaltos, Hatvan és
Reál-utca sarkok. 491

Ehédlokrédenec, porszi-
vógép eladó. Rother-
mere 45. Hálós lakás.
Megtéríthető 3—4.
1773

Eladó hosszú üzleti
asztal, puha, stélászi.
Berger, Piac-u. 58. 1764

AUTÓ

Egy S. H. B. segédmo-
tor eladó. Hajnal-u. 21.
1735

Wandere, kerékpár,
alighasznál, prima gu-
mikkal eladó. Péterfia-
utca 23. 1745

100-as Csepel jó gumik-
kal kitűnő állapotban
sürgősen eladó. Meg-
tekinthető Piac-u. 41.
házmesternél délelőtt.
1747

**SZALACSY RÁCZ IMRE
BARNA KENYÉR**

— Regény —

(92).

— Így van az, doktor uram — szölt közbe a kántor is — egyszerű paraszt ember és most grófnak járnak hozzá, sőt, ha hinni lehet a fámának, akkor báró kisasszony a felesége. Mi lesz a világból, ha ide aljasodik a felső osztály is!...

— A világból így lenne valami, különösen a nagy világban. Ugyan bizony, mondja meg kántor úr, miben különbözik a báró egy falusi embertől?

— Már megengedjen, doktor uram, de annak a családjá, multja, meg aztán műveltsége!...

— Hogy a műveltségben különbözünk tőlük, annak kántor úr és kollégái az okozói, különben tessék csak a közeledő roham idején bevenni ebből a felirt porból egyet asszonyom, aztán ha nem szünne tessék értem üzentetni! — búcsúzott a doktor és alig tette ki a lábát, a kántornak embertelen, kibírhatatlan görselei voltak, mégis utána nézett és azután jelentősen hajtogatva a fejét mondta az urának:

— Persze, megy a báró kisasszonyhoz!...
— Ebben aztán törököt fogtunk, az bizonyos! Hogy valaki ennyire visszamaradjon a maga állapotában és csak a parasztot lássa, az már sok! Mit akar ez tulajdonképpen?...

— Új hazát, apám! — lépett ki a másik szobából a kántor végzett jogász fia.

— Ej, ne butáskodjatok már mindig azzal az új hazával, mi bajotok van nektek a régi hazával. Az, ami jó volt Szilágyi Dezsőnek, jó Baross Gábornak, Tisza Kálmánnak és a többi nagy elmének, az nem jó Karvaly Gerzonnak, pardon, dr. Karvaly Gerzson úrnak! A parasztot csak hagyjátok, van abban ravaszság éppen elég így is. Menj csak kedden a piacra, aztán próbálj venni egy-két kiló gyümölcsöt, egy pár kacsát, akkor nyilatkozz így róluk!...

— Akkor is így nyilatkoznék — beszélt ifjú Karvaly —, mert és apám helyébe nem vennék gyümölcsöt, hanem az én kertemben teremne a legszebb-fajta mindentől, hogy példát lásson a nép!...

— Buta beszéd, ez a doktor egészen elvadított benneteket. Még megérem, hogy te is büszkélkedni kezdés azzal, hogy paraszt ivadék vagy!...

— Erre nem kell sokat várni, apám. Nagyapa derek eszmadia volt Váradon, aki Hegyközkovácsból került a városba, mert eredetileg zsellérember gyermeke volt!...

— Megtiltom, hogy erről beszélj, érted, megtiltom! Kinek mi köze ahhoz, hogy mi volt a te nagyapád! En kántortanító vagyok, aztán pontum! És jobban tennéd, ha állás után néznél, nem a régi időket hánytorgatnád!...

— Én itt akarok állásba menni, apám!...
— Megörülél, ebben a rongyos faluban, hát mi akarsz itt lenni? Jegyző, azért kár volt doktorátust szerezni, kidobni azt a tenger pénz!...

— Ügyvédi irodát fogok nyitni!...
— Szent Isten, azt már látom, hogy megörültél! — A falusi embereknek szükségük van arra, hogy valaki ezen a téren is ellássa őket tanáccsal!

— Anyuka, hallod ezt, hallod ezt!? — borzolta fel marék haját a kántor — ez a te gyermeked, ez igen! Nos, erről szó se lehet, én nem azért fizettem érted a rengeteg tandíjat, hogy most parasztot ügyésze légy! Felmegegyek a nagyságos képviselő úrhoz, aztán benyomunk valami állásba, vagy a megyéhez, vagy a minisztériumba! Elvégre tíz éve képviselőnk, de én még egyetlen egyszer se kértem magamnak semmit, a választások alkalmával pedig majd kiadtam a lelkem az érdekében, míg rábeszéltem ezeket a parasztokat, hogy rászavazzanak!...

— Az én érdekében édesapám se tegyen egy lépést se! Ha itthon nem nyithatok irodát, akkor bemegyek a járás székhelyre és ott nyitok!

— Ember, ne hozz ki a sodromból, mert Isten az atyám, hogy valami nagy gorombaságot teszek! — állott elszántan a kántor, mert immár nyilvánvaló volt, hogy a fiából félbolondot, ha nem egészet csinált a kelekótya doktor.

— Én meg akarom fizetni apáméknak az, amibe a tanítatásom került, de azt teszem, amit a nép érdekében jónak látok!

— Megegett a fene az ilyen életet, hogy ette volna meg inkább azt, akitől tanultad ezt a sok marhaságot! Egy szavamba kerülne, hogy a nagyságos képviselő úr elhelyezzen!...

— Legalább úgy ne mondja, apám, hogy a nagyságos képviselő úr, mert engem meg erre út meg a guta. Elvégre apám mindig filogtatja, hogy úri ember, akkor hogy mondhat egy másik úri embernek olyant, hogy: nagyságos képviselő úr, alázattal kérem, kegyeskedjék a fiam elhelyezni valami közállásban!... Alázat, nagyságos, méltóságos, meg kegyeskedjék, hát kiét adná az az úr, ha adná? Egyetlen fillért adna a sajátjából? És eltűri, hogy a falu tanítója így szóljgassa!...

— Ez az, éppen ez az, ami kiállhatatlan bennetek: semmi tekintély-tiszteletet nem ismertek! A jobb erről nem beszélni. Hanem hozzám ne jöjj, ha minden szakad. Nyiss irodát, röhögtesd ki magad a kedves parasztaiddal, de rám ne számíts. Majd Tivadár érdekében használok fel a nagyságos képviselő úr kegyét. Aztán jön Andor fiam, Izabella leányom, de te, te ne számíts többé apai szivemre! — és búsan kiment a kántor a házból, vérig sértett büszkeségében benézett a szövetkezetbe, ahol a legény szó nélkül hozta a császárkörtés üveget!...

(Folyt. köv.)

**KIADÓ LAKÁS
két szobás**

2 szoba, konyha bútorozva kiadó. Érdeklődők „Olthon” jellegére a kiadónak írjanak.
1708w

LAKÁST KERES

Kis izr. család keres aug. 1-re vagy 15-re egy szoba, konyhát, esetleg két szobát al-bérletben is. Félévi lekibért előre fizetek. Cím a kiadónak. 1766

BŰTOROZOTT SZOBA

Magános nőnek utcai erkélyes bútorozott szoba fürdőszobahasználatl azonnalra is kiadó. Piac-u. 75. I. emelet. 1274 vv.

Bútorozott szoba kiadó. József kir. h-u. 7. I. em. 1746

Izr. családnál bútorozott szoba kiadó. Cségekert-utca 11. 1749

Különbejárható csinosan bútorozott szoba fürdőszobával kiadó. Simonffy 59. Bal 3. 1758

VEGYES

Két nő kvartélyba felvétetik azonnal. Cím a kiadónak. 1739

ELVESZETT

Elveszett bőrláska 3 dresszel. Megtaláló jutalomban részesül. — Berger, Piac-u. 58. 1765

Kalapomat hétfő este tíz órakor a postahivatal telefonfülké mellett felejtettem. Kérem a becsületes megtalálót, küldje el Bug Izso fényképészhez jutalom ellenében. 1743

Elveszett egy tananyag-beosztás papírtekercsben a Rákóczi-utcától a Szoboszlói-úlig. Beesületes megtaláló jutalom ellenében Rákóczi-utca 23 alá adja le. 1751

INGÓSÁG ELADÁS

Jókarban lévő rokka, 2 virágállvány, 1 nagyobb mosóteknő, 1 konyhaszálka eladó. Péterfia-utca 25. Házfelügyelő. 1770

Zeneszékény nyolc-lámpás rádióval, 40 literes, fesz mérős, szelepes levegőtartály, oxigén reaktor, fesz mérők, helven kötet „Magyar törvényvár”, ötven kötet klasszikus regény sorozat, képek olesón eladók. Kossuth 28. Kerestépiület. 1767

Eladó négy méteres jókarban lévő vasvázernyő lakás vagy üzlet előbe. Gyarmathynál, Rákóczi 11. 1445

ELADÓ HÁZ

Eladó Széchenyi-utca 88. sz. négy szoba hálós, verandás, minden mellékkelviséggel bíró kertes családi ház. Érdekezni: dr. Mitrovics és dr. Mailáth ügyvédek. telefon: 32-35 1028 8. 31

Külsővásártér 15. sz. S26.60 négyszögöl terület két lakással, nagy raktárakkal eladó. Cím a kiadónak. 6+

Andrássy-út 71. egy hold szőlő kétszobás lakással eladó. Érdekezni ési és Pip ügyvédeknel. Iparkamara. 1063 vv.

Eladó 3 éves Tegez-u. 54. számú azonnal beköltözhető ház P 2600. ért, valamint a Balaton-utca 70. számú ház 1100 négyszögöl földdel. Értekezni Károly Ferenc József-út 14. Kálmáczhelyi faterlepen. Telefon 11-18 Vasárnap Komlóssy-út 58. 3+

Ehköltözés miatt eladó Tegez-u. 21. sz. alatti ház 10 éve fennálló jómeneteli fűszerüzlettel, azonnal beköltözhető lakással. Érdeklődni ugyanott. 2+

Eladó Hajdúbószörményben állomás közelében kétszobás lakás egy hold gyümölcsös-sel. Értekezni lehet dr. Csiba ügyvédnél. Hajdúbószörményben. 1666

INGATLANT KERES MEGVÉTELRE

Háromszobás, előszobás, összkomfortos a nagyerdői részen lévő azonnal beköltözhető családi házat keresek megvételre. Teher nem akadály. Ajánlatokat „Családi ház” jellegre a kiadónak kérek 1034 vv

ELADÓ HÁZHELY

Széchenyi-utca 85. sz. nagyobb telek egytagban eladó. Cím megtalálható a kiadónál. 4+

Gyümölcsös szőlővel házhelynek 500 négyszögöl, esetleg 858 négyszögöl házzal is eladó. Diófa-u. 38. 1775

FÖLDBERLET

Konyhakertészeire és tehélneszeire alkalmas Belegelő 59. szám alatti 87 hold ingatlan októberre hasznáberbe- adó. 1627

ELADÓ FÖLD

Ondód, Vedres-dűlőben 4 hold föld eladó. Varga-u. 15. 1122 vv.

7/8 hold barna homokföld tanyával eladó. Szepességi 51. 1674

Konyhakertészeire kiválóan alkalmas, a várostól 6 kilométerre fekvő 7 hold ingatlan kövesút mentén eladó. Értekezni: Kálvin-tér 13. Dr. Ujvárossy. 1628

ELADÓ ÁLLATOK

Eladó 4 darab egyéves sertés. Dobozi-u. 11. 1774

Eladó egy fejősekeke, jerke fiával. Csillag-u. 29. 1769

Tehéneket tejhaszonra tanyára keresek októberre, esetleg azonnalra. Cím a kiadónak. 1737

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadósnál felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA igazgató

Kiadja és nyomja a TISZANTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG
Feltámas nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY